

Audito rinkos apžvalga 2020 metai

Ukmergės g. 369A, LT-12142 Vilnius
Mob. Tel. +370 698 72360
El. p. lar@lar.lt

2021 m. lapkričio 26 d.

TURINYS

1 DALIS. INFORMACIJA APIE AUDITORIUS	6
2 DALIS. INFORMACIJA APIE AUDITORIAUS PADĖJĖJUS	11
3 DALIS. INFORMACIJA APIE AUDITO ĮMONES.....	15
4 DALIS. INFORMACIJA APIE ATLIKTUS FINANSINIŲ ATASKAITŲ AUDITUS.....	21
5 DALIS. INFORMACIJA APIE PAREIŠTAS AUDITORIŲ NUOMONES.....	26
6 DALIS. INFORMACIJA APIE AUDITO ĮMONIŲ PAJAMOS IR FINANSINIŲ ATASKAITŲ AUDITUI SKIRIAMUS IŠTEKLIUS.....	29
7 DALIS. INFORMACIJA APIE FINANSINIŲ ATASKAITŲ AUDITO KOKYBĖS UŽTIKRINIMĄ	35
1 PRIEDAS. AUDITO ĮMONIŲ ATLIKTŲ AUDITŲ SKAIČIUS, SUGAIŠTAS LAIKAS IR PAJAMOS PAGAL 2020 M. GRUODŽIO 31 D. DUOMENIS	37
2 PRIEDAS. AUDITO ĮMONIŲ BENDROS PAJAMOS PAGAL 2020 M. GRUODŽIO 31 D. DUOMENIS	42

Lietuvos auditorių rūmai (toliau – LAR) yra viešasis juridinis asmuo, vienijantis auditorius ir įgyvendinantis auditorių profesinę savivaldą. Pagrindinės LAR funkcijos numatytos Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatyme (toliau – Audito įstatymas), kuris įgyvendina Europos Sąjungos teisės aktus, reglamentuojančius auditorių ir audito įmonių veiklą bei jos viešąją priežiūrą. LAR, vadovaudamiesi Audito įstatymo nuostatomis, vykdo šias funkcijas:

- prižiūri auditorių, auditoriaus padėjėjų ir audito įmonių, atliekančių ne viešojo intereso įmonių finansinių ataskaitų ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų auditą (toliau kartu – auditas, jeigu nenurodyta kitaip), veiklą;
- tvarko auditorių, audito įmonių ir auditoriaus padėjėjų sąrašus;
- išduoda auditorių ir audito įmonių pažymėjimus;
- kartu su Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnyba prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – AVNT) įgyvendina auditorių ir audito įmonių atlikto audito kokybės užtikrinimą, organizuoja atlikto audito kokybės peržiūras (toliau – peržiūra), teisės aktų nustatyta tvarka nagrinėja peržiūrų ataskaitas ir prireikus siūlo AVNT skirti auditoriui ar audito įmonei nurodymą (nurodymus) ir (arba) poveikio priemonę (priemones) arba siūlo atlikti audito kokybės tyrimą (toliau – tyrimas), kontroliuoja kaip yra vykdomi AVNT skirti nurodymai, jeigu skirtų nurodymų kontrolė deleguota LAR;
- organizuoja kvalifikacinius auditoriaus egzaminus (toliau – egzaminas);
- organizuoja ir koordinuoja auditorių profesinės kvalifikacijos kėlimo kursus, auditoriaus padėjėjų mokymus;
- nustato reikalavimus auditorių kvalifikacijos kėlimo kursų turiniui;
- koordinuoja auditoriaus padėjėjų praktikos atlikimą;
- verčia Tarptautinės buhalterių federacijos (toliau – TBF) Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos parengtus ir patvirtintus tarptautinius užtikrinimo užduočių (toliau – TUUS) ir susijusių paslaugų standartus (toliau – TSPS), praktinius nurodymus, 1-ąjį tarptautinį kokybės kontrolės standartą (toliau 1-asis TKKS) ir juos skelbia;
- gina auditorių interesus ir atstovauja jiems valdžios ir valdymo institucijose;
- sprendžia audito atlikimo ir auditorių profesinės veiklos gerinimo klausimus, teikia pasiūlymus dėl teisės aktų, reglamentuojančių audito atlikimą ir buhalterinę apskaitą, tobulinimo.

AVNT, įgyvendindami Audito įstatymo nuostatas, vykdo auditorių ir audito įmonių viešosios priežiūros Lietuvoje funkciją, kuria siekiama užtikrinti finansinių ataskaitų ir konsoliduotųjų Elektroninė audito įmonių metinių ataskaitų pateikimo sistema finansinių ataskaitų (toliau kartu – finansinės ataskaitos, jeigu nenurodyta kitaip) vartotojų pasitikėjimą audituotomis finansinėmis ataskaitomis ir auditoriaus profesija.

LAR, įgyvendindami Audito įstatymą, interneto puslapyje www.lar.lt viešai skelbia **auditorių, audito įmonių ir auditoriaus padėjėjų sąrašus**, kuriuose kaupiama Audito įstatyme nustatyta informacija.

Auditoriams ir audito įmonėms Audito įstatyme numatyta pareiga LAR teikti informaciją, kurios reikia auditorių ir audito įmonių sąrašams tvarkyti. Be minėtos informacijos Audito įstatyme taip pat numatyta pareiga audito įmonėms teikti LAR informaciją apie audito įmonės pajamas, gautas iš audito per keturis mėnesius pasibaigus audito įmonės finansiniams metams. Audito įmonės iki 2020 metų kiekvienais metais LAR teikė prašomą informaciją, pagal LAR prezidiumo 2013 m. birželio 21 d. nutarimu Nr. 1.4-48.5.2 patvirtinto Audito įmonės metinės ataskaitos formos pildymo ir pateikimo LAR tvarkos aprašo 1 priedą¹. Tačiau nuo 2019 metų pabaigos buvo pradėta kurti Elektroninė audito įmonių metinių ataskaitų pateikimo sistema, ir audito įmonės teikdamos LAR informaciją už 2020 finansinius metus, jau turėjo galimybę audito įmonės metines ataskaitas pildyti per minėtą sistemą. Elektroninė audito įmonių metinių ataskaitų pateikimo sistema buvo sukurta, siekiant sumažinti laiko sąnaudas, kurios buvo skiriamos statistinių duomenų suvedimui, supaprasti audito įmonių metinių ataskaitų pateikimą LAR, taip pat sudaryti audito įmonėms galimybę stebėti, kokie LAR veiksmai yra atliekami su pateiktomis audito įmonės metinėmis ataskaitomis.

Audito įmonės metinėse ataskaitose nurodoma informacija ne tik apie gautas audito įmonės pajamas ir šių pajamų pasiskirstymą pagal audito įmonės veiklos sritis, bet ir apie audito įmonėje dirbančių auditorių atliktų auditų, suteiktų užtikrinimo ir kitų susijusių paslaugų bei atliktų kitų patikrinimų skaičių ir skirtus laiko išteklius, taip pat apie auditoriaus išvadose pareiktų nuomonių dėl finansinių ataskaitų tipą.

LAR, susisteminę iš audito įmonių gautą informaciją, kiekvienais metais parengia audito rinkos apžvalgą (toliau – apžvalga), kurioje pateikiama statistinė informacija apie auditorius,

¹ Pakeitimai patvirtinti Lietuvos auditorių rūmų prezidiumo 2017 m. lapkričio 21 d. nutarimu Nr. 1.4-67.2.4, 2018 m. sausio 16 d. nutarimu Nr. 1.4-2.16.1

auditoriaus padėjėjus, audito įmones, atskleidžiami pokyčiai, tendencijos, analizuojamos galimos statistinių duomenų pasikeitimo priežastys bei apibendrinamos galimos rinkos pokyčių tendencijos.

2020 metų apžvalga parengta pagal audito įmonių pateiktus duomenis už ataskaitinį laikotarpį, kuris baigėsi iki 2020 m. gruodžio 31 d. Ne visi šioje apžvalgoje naudojami duomenys yra 2020 m. gruodžio 31 d., nes:

- 19-os audito įmonių finansiniai metai nesutampa su kalendoriniais metais, todėl šioje apžvalgoje analizuojami jų paskutinių finansinių metų, pasibaigusių 2020 metais, duomenys;
- 1-os audito įmonė 2020 metais buvo įtraukta į audito įmonių sąrašą, todėl šioje apžvalgoje analizuojami nepilni audito įmonės finansiniai duomenys.

Ne visos audito įmonės 2020 metais pateikė audito įmonės metines ataskaitas, taip pat ne visų audito įmonių pateiktų metinių ataskaitų duomenys įtraukti į šioje apžvalgoje analizuojamus duomenis dėl šių priežasčių:

- 2 audito įmonės nepateikė audito įmonių metinių ataskaitų dėl nežinomų priežasčių;
- 2 audito įmonės ataskaitiniu laikotarpiu buvo išbrauktos iš audito įmonių sąrašo dėl to, kad nesudarė sąlygų peržiūrai atlikti
- 1 audito įmonė buvo išbraukta iš audito įmonių sąrašo, nes neatitiko Audito įstatyme numatytų reikalavimų audito įmonei;
- 8 audito įmonės išbrauktos iš audito įmonių sąrašo jų pačių prašymu.

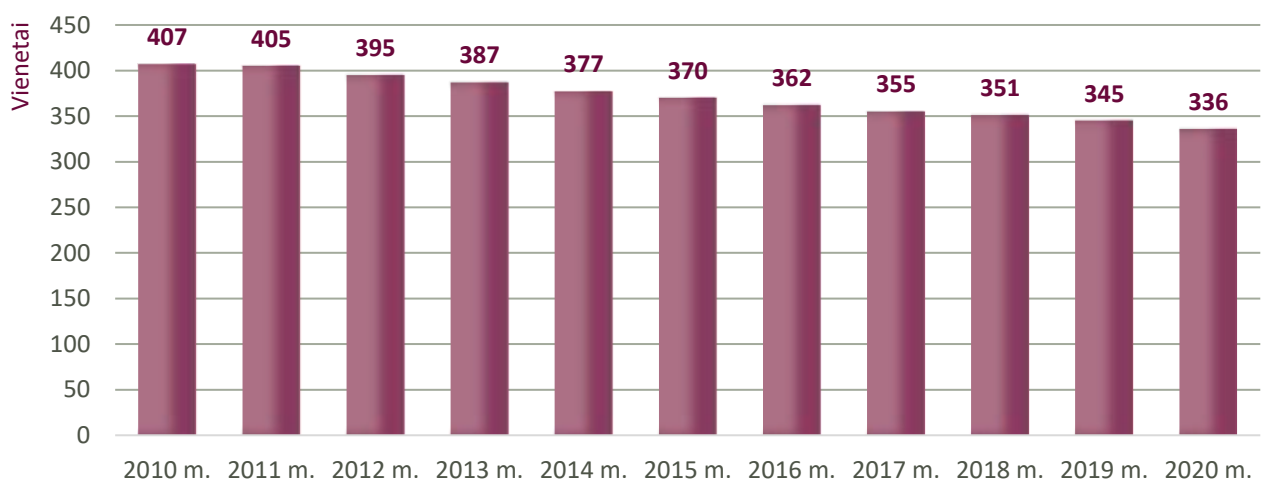
1 DALIS. INFORMACIJA APIE AUDITORIUS

Auditorius – fizinis asmuo, turintis Audito įstatymo nustatyta tvarka išduotą auditoriaus pažymėjimą. Auditoriaus pažymėjimas išduodamas asmeniui, jeigu jis:

- turi aukštąjį universitetinį išsilavinimą;
- yra nepriekaištingos reputacijos;
- audito įmonėje ir (arba) valstybės narės audito įmonėje atliko auditoriaus padėjėjo praktiką ne trumpiau kaip 3 metus ir jeigu prašymo išduoti auditoriaus pažymėjimą pateikimo metu auditoriaus padėjėjo praktika audito įmonėje buvo atlikta ne anksčiau kaip prieš 5 metus iki prašymo pateikimo dienos;
- yra išlaikęs egzaminus per ne ilgesnį kaip 7 metų laikotarpį nuo pirmo egzamino išlaikymo (įskaitymo) dienos;
- davė auditoriaus priesaiką ir tapo LAR nariu.

LAR interneto puslapyje viešai skelbiamas auditorių, kurie turi teisę atlikti auditą, išskyrus auditorius, kurių auditoriaus pažymėjimo galiojimas sustabdytas², sąrašas. 2020 m. gruodžio 31 d. į auditorių sąrašą buvo įtraukti 336 auditoriai, iš kurių 70 proc. buvo moterys ir 30 proc. – vyrai (žr. 1 pav.).

1 pav. Auditorių skaičius 2010–2020 metais

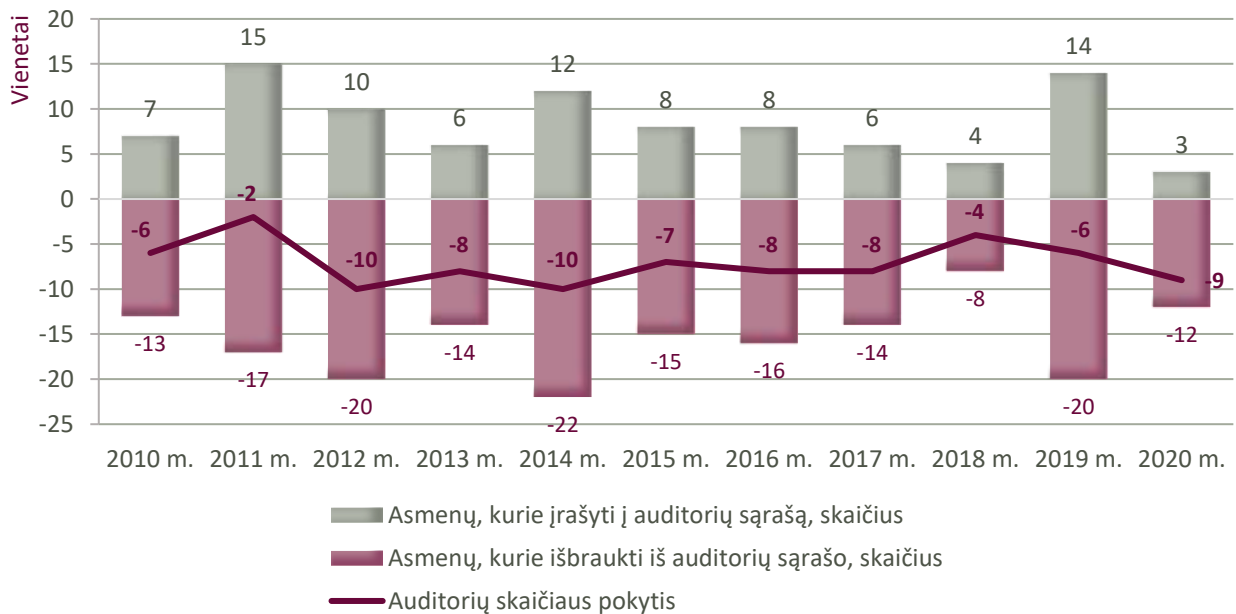
Jau 10 metų pastebimas nuolatinis auditorių skaičiaus mažėjimas (žr. 1 pav.). 2020 metų pabaigoje³ auditorių sąrašė buvo ↓17,44 proc. auditorių mažiau nei 2010 metų pabaigoje. 2020 metais lyginant su 2019 metais auditorių skaičius sumažėjo ↓2,6 proc.

Pastebima, kad nuo 2010 metų daugiau auditorių yra išbraukiama iš auditorių sąrašo, nei įrašoma (žr. 2 pav.). Didžiausias neigiamas auditorių skaičiaus pokytis (t. y. daugiau asmenų išbraukiama iš auditorių sąrašo nei įrašoma) pastebimas 2012, 2014 ir 2020 metais, o mažiausias – 2011 metais.

² Auditoriaus pažymėjimo galiojimo sustabdymą reglamentuoja Audito įstatymas ir LAR prezidiumo 2018 m. balandžio 23 d. Nr. 1.4-14.4.3.1 patvirtintas Auditoriaus pažymėjimo išdavimo, galiojimo sustabdymo, atnaujinimo ir galiojimo panaikinimo, informacijos, reikalingos auditorių sąrašui parengti, atnaujinti ir skelbti, pateikimo tvarkos aprašas.

³ Minint metus, jeigu nenurodyta kitaip, informacija teikiama pagal kiekvienų metų gruodžio 31 d. duomenis.

2 pav. Auditorių skaičiaus pokytis 2010–2020 metais

2017 m. kovo 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos audito įstatymo Nr. VIII-1227 pakeitimo įstatymui (toliau – nauja Audito įstatymo redakcija), auditoriaus pažymėjimo galiojimo panaikinimo funkcija deleguota ne tik LAR, bet ir AVNT. Per 2017–2020 metų laikotarpį LAR panaikino auditoriaus pažymėjimo galiojimus dėl šių priežasčių:

- 41⁴ asmenims vadovaujantis Audito įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 5 punktu, t. y. rašytiniu auditoriaus prašymu;
- 2 asmenims vadovaujantis Audito įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 2 punktu, t. y. auditorių pašalinus iš LAR narių;
- 2 asmenims vadovaujantis Audito įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 3 punktu, t. y. kai per nustatytą terminą auditorius neįvykdo pavedimų, dėl kurių auditoriaus pažymėjimo galiojimas buvo sustabdytas;
- 2 asmenims vadovaujantis Audito įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 6 punktu, t. y. auditoriui mirus.

AVNT per 2017–2020 metų laikotarpį panaikino auditoriaus pažymėjimo galiojimus dėl šių priežasčių:

- 1 asmeniui vadovaujantis Audito įstatymo 15 straipsnio 2 dalies 2 punktu, t. y. auditoriui pakartotinai neišlaikius Audito įstatymo 56 straipsnio 4 dalies 3 punkte⁵ nurodyto (nurodytų) egzamino (egzaminų) ilgiau kaip per 3 metus nuo tokio nurodymo davimo dienos;
- 1 asmeniui vadovaujantis Audito įstatymo 15 straipsnio 2 dalies 3 punktu, t. y. skyrus Audito įstatymo 56 straipsnio 4 dalies 4 punkte⁶ nurodytą poveikio priemonę.

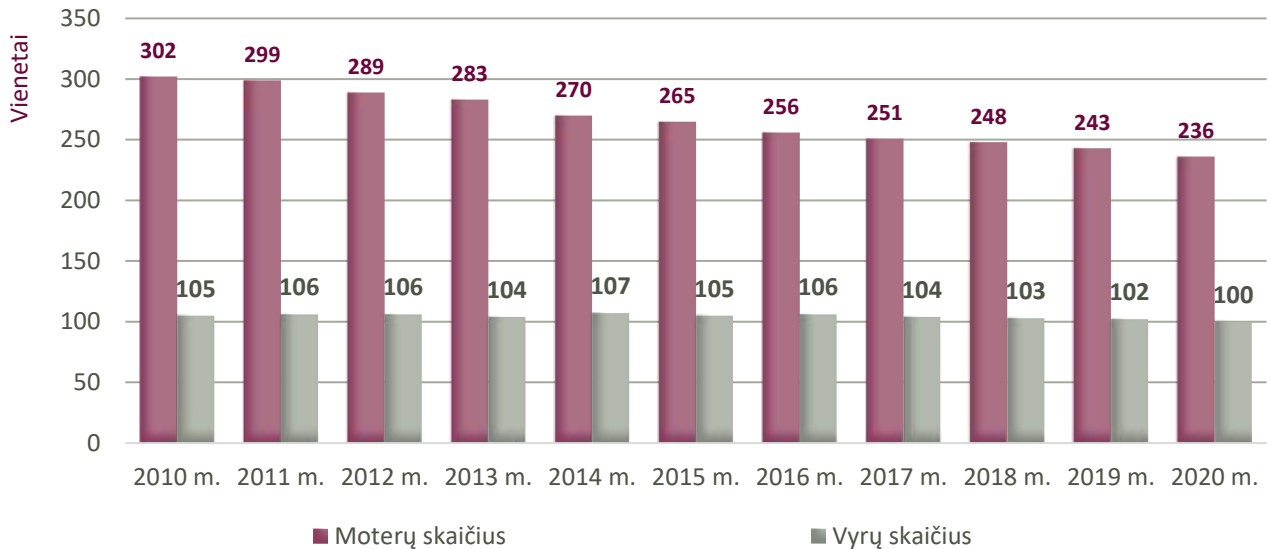
⁴ Į šį skaičių neįtraukti 5 auditoriai, kuriems auditoriaus pažymėjimo galiojimas buvo panaikintas iki 2017 m. kovo 1 d. įsigaliojusio naujos redakcijos Audito įstatymo.

⁵ Audito įstatymo 56 straipsnio 4 dalies 3 punkte yra nuoroda į minėto įstatymo 12 straipsnį, kuris reglamentuoja egzaminų organizavimą.

⁶ „4. Jeigu nesilaikoma šio įstatymo, reglamento (ES) Nr. 537/2014 nustatytų reikalavimų, jeigu auditorius arba audito įmonė nevykdo nurodymų, nustatytų šio straipsnio 3 dalyje, įstaiga, atsižvelgdama į šio įstatymo 57 straipsnio nuostatas, skiria vieną iš šių poveikio priemonių: <...> 4) panaikinti auditoriaus ir (arba) audito įmonės pažymėjimo galiojimą; <...>“.

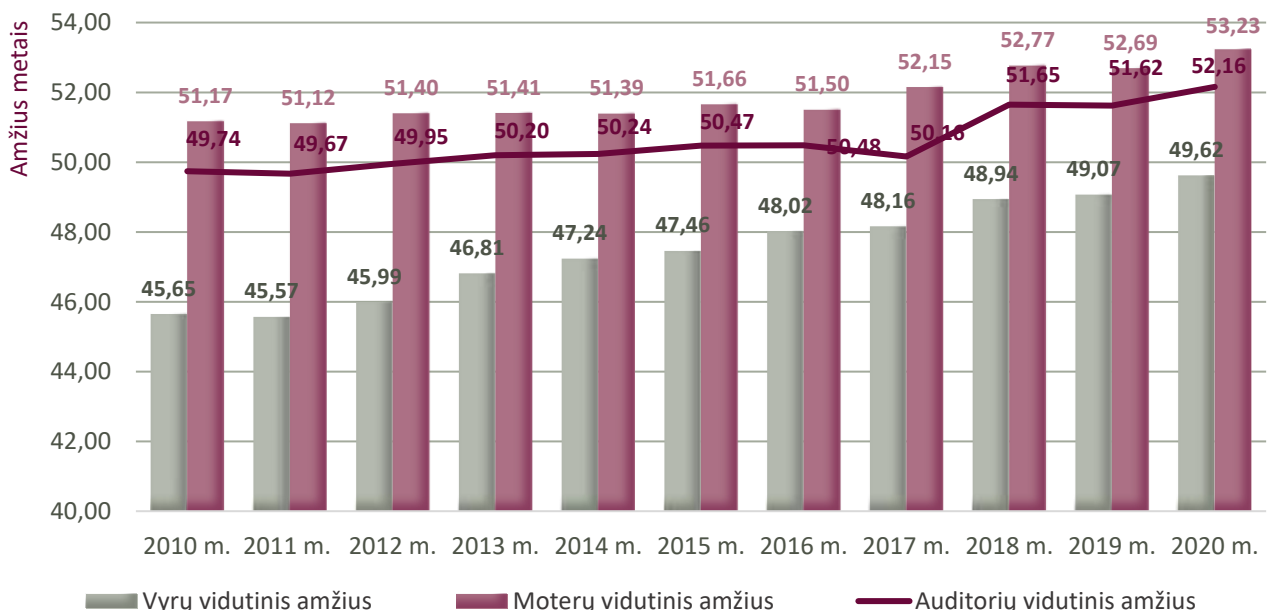
Auditoriaus kvalifikaciją dažniau renkasi moterys, kurių yra 2,4 karto daugiau negu vyrų (žr. 3 pav.). Tačiau per paskutinius dešimt metų pastebimas didesnis auditorių moterų skaičiaus mažėjimas: nuo 2010 metų auditorių moterų skaičius sumažėjo ↓21,85 proc., o vyrų – ↓4,76 proc. Lyginant su 2019 metais auditorių moterų skaičius sumažėjo ↓2,88 proc., o vyrų – ↓1,96 proc.

3 pav. Auditorių moterų ir vyrų skaičiaus pasiskirstymas 2010–2020 metais

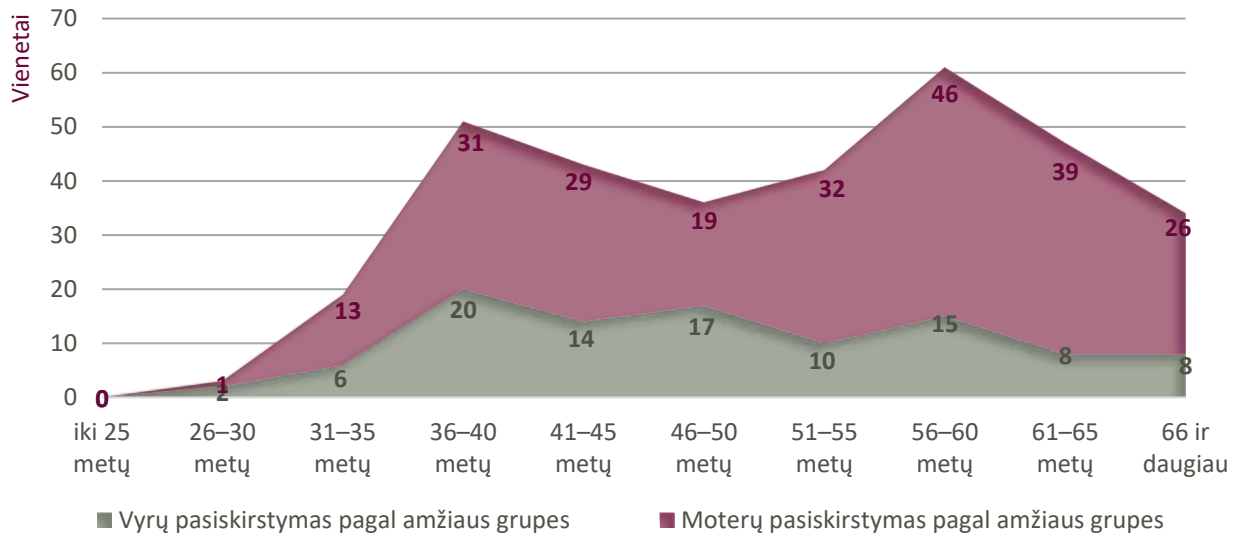
Auditorių vidutinis amžius didėja kiekvienais metais nuo 2010 metų išskyrus 2011, 2017 ir 2019 metus, kai vidutinis amžius nežymiai sumažėjo (žr. 4 pav.). Vidutinis auditorių amžius 2020 metais buvo 52,16 metų ir per paskutinius dešimt metų auditorių vidutinis amžius padidėjo ↑2,42 metais. 2020 metais auditorių moterų vidutinis amžius buvo 53,23 metai ir per paskutinius dešimt metų auditorių moterų vidutinis amžius didėjo ↑2,06 metais. Auditorių vyrų vidutinis amžius 2020 metais buvo 49,62 metai ir per paskutinius dešimt metų auditorių vyrų vidutinis amžius didėjo sparčiausiai – ↑3,97 metai.

4 pav. Vidutinis auditorių amžius 2010–2020 metais

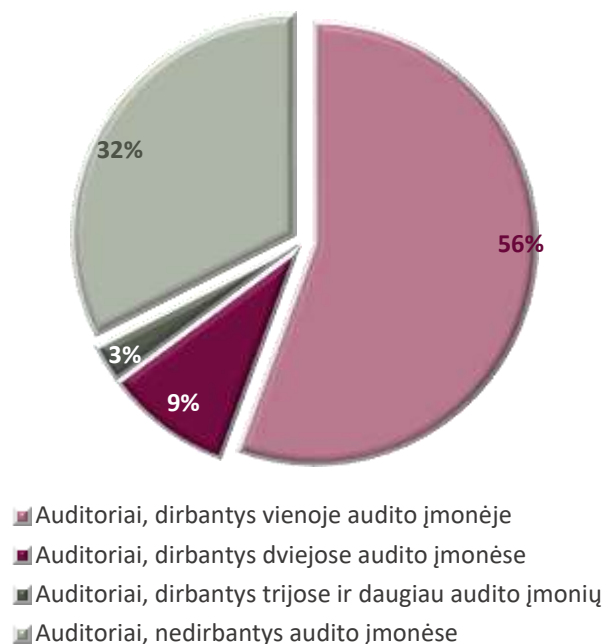
2020 metais vidutinis auditorių amžius buvo 52,16 metai ir lyginant su 2019 metais padidėjo ↑0,53 metų. Taip pat 2020 metais daugiausiai auditorių buvo 56–60 metų amžiaus grupėje ir jie sudarė 18,15 proc. visų auditorių, kai tuo tarpu iki 30 metų auditorių buvo vos 0,89 proc. (žr. 5 pav.). Auditorių vyrų daugiausiai yra 36–40 amžiaus grupėje (sudarė 20 proc. visų vyrų auditorių), o moterų – 56–60 amžiaus grupėje (sudarė 19,49 proc. visų moterų auditorių), toks pasiskirstymas lyginant su 2019 metais nesikeitė.

5 pav. Auditorių pasiskirstymas pagal amžiaus grupes 2020 metais

2020 metais asmenų, kurie buvo įrašyti į auditorių sąrašą amžius svyravo nuo 31 iki 41 metų, o amžiaus vidurkis buvo 37,36 metai. Lyginant su 2019 metais, asmenų įrašytų į auditorių sąrašą amžiaus vidurkis buvo ↑1,9 metų didesnis (2019 metais asmenų, įrašytų į auditorių sąrašą, amžiaus vidurkis buvo 35,46 metai).

6 pav. Auditorių pasiskirstymas pagal darbą audito įmonėse 2020 metais

2020 metais 68 proc. auditorių dirbo audito įmonėse (žr. 6 pav.), ir, palyginti su 2019 metais, auditorių, dirbančių audito įmonėse, skaičius sumažėjo ↓2 proc. (2019 metais audito įmonėse dirbo 240 auditorių, o 2020 metais – 227 auditoriai). Per 2020 metus sumažėjo auditorių, kurie dirba vienoje audito įmonėje, dalis – nuo 57 proc. (196 auditorių) iki 56 proc. (187 auditorių), auditorių, kurie dirba daugiau negu vienoje audito įmonėje, skaičius – nuo 13 proc. (44 auditorių) iki 12 proc. (40 auditorių). Atitinkamai auditorių, kurie nedirbo audito įmonėse, skaičius padidėjo – nuo 30 proc. (105 auditorių) iki 32 proc. (109 auditorių).

Audito įstatymo nuostatos nedraudžia auditoriams dirbti kitame nei audito sektoriuje, t. y. kitų sektorių įmonėse, mokslo įstaigose,

valstybės institucijose ir pan., išskyrus kitą darbą ar kitas mokamas pareigas, kurių atlikimas prieštarauja TBF Tarptautiniame buhalterių profesionalų etikos kodekse (toliau – Tarptautinis buhalterių profesionalų etikos kodeksas) nustatytiems profesinės etikos principams. Įsigaliojus naujai Audito įstatymo redakcijai, neliko prievolės skelbti informacijos apie auditorių darbovietes ne audito įmonėse.

Vadovaujantis Audito įstatymo 19 straipsnio 1 dalies nuostata, audito įmonės dalyviai, kuriems priklauso daugiau kaip 3/4 balsavimo teisių, turi būti auditoriai ir (arba) valstybių narių auditoriai, ir (arba) audito įmonės, ir (arba) valstybių narių audito įmonės, o jeigu audito įmonė yra individuali įmonė, jos savininkas turi būti auditorius. 2020 metais 163 auditoriai buvo audito įmonės dalyviais ir (arba) savininkais (49 proc. visų auditorių), iš jų 73 proc. sudarė moterys (119 auditorių moterų) ir 29 proc. – vyrai (44 auditoriai vyrai). Auditorių dalyvių ir (arba) savininkų amžiaus vidurkis 1,23 metų yra didesnis negu bendras visų auditorių amžiaus vidurkis. Moterų audito įmonių dalyvių ir (arba) savininkų amžiaus vidurkis 2020 metais buvo 53,69 metų, vyrų – 52,59 metų.

Pagal Audito įstatymo 19 straipsnio 2 dalies nuostatas, audito įmonės vadovas turi būti auditorius arba valstybės narės auditorius. 2020 metais 150 auditorių (45 proc. visų auditorių) buvo audito įmonių vadovais. 2020 metais moterys vadovės sudarė 73 proc. (110 moterų vadovių), vyrai – 27 proc. (40 vyrai vadovai). Pažymėtina, kad audito įmonių vadovų amžiaus vidurkis yra vos 0,46 metais didesnis, nei bendras visų auditorių amžiaus vidurkis. Moterų audito įmonių vadovių amžiaus vidurkis 2020 metais buvo 52,87 metų, vyrų – 51,92 metų.

2020 metų duomenys ir pokyčiai, lyginant su 2019 metais:

- Auditorių sąraše buvo 336 asmenys (sumažėjo ↓2,6 proc.), iš kurių moterys sudarė 70 proc. (sumažėjo ↓2,88 proc.), vyrai – 30 proc. (sumažėjo ↓1,96 proc.).
- Auditorių amžiaus vidurkis buvo 52,16 metų (padidėjo ↑0,53 metų). Moterų amžiaus vidurkis siekė 53,23 metų (padidėjo ↑0,54 metų), o vyrų – 49,62 metų (padidėjo ↑0,55 metų).
- 68 proc. visų auditorių dirbo audito įmonėse (sumažėjo ↓2 proc.).
- 49 proc. visų auditorių buvo audito įmonių dalyviais ir (arba) savininkais.
- 45 proc. visų auditorių buvo audito įmonių vadovais.

2 DALIS. INFORMACIJA APIE AUDITORIAUS PADĖJĖJUS

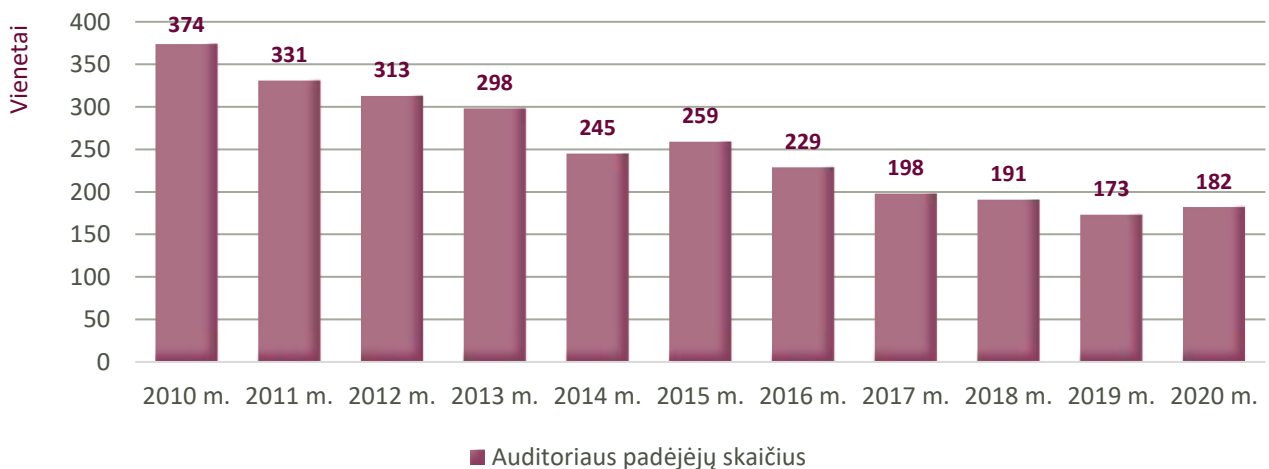
Auditoriaus padėjėjas yra fizinis asmuo, įrašytas į auditoriaus padėjėjų sąrašą ir siekiantis gauti auditoriaus pažymėjimą. Vadovaujantis Audito įstatymo nuostatomis, auditoriaus padėjėjas turi atlikti praktiką audito įmonėje ir (arba) valstybės narės audito įmonėje vadovaujant auditoriui ir (arba) valstybės narės auditoriui, kurie turi ne mažesnę kaip 3 metų auditoriaus stažą, raštu sutinka vadovauti auditoriaus padėjėjo praktikai ir neturi galiojančių poveikio priemonių iki jų paskyrimo vadovauti auditoriaus padėjėjo praktikai dienos (jei, paskyrus vadovauti auditoriaus padėjėjo praktikai, auditoriui skiriama poveikio priemonė, LAR nedelsdami paskiria kitą auditorių, atitinkantį reikalavimus, vadovauti auditoriaus padėjėjo praktikai).

LAR su AVNT yra suderinę ir patvirtinę Auditoriaus padėjėjų praktikos atlikimo tvarkos aprašą, kuris nustato:

- įrašymą į auditoriaus padėjėjų sąrašą ir išbraukimą iš jo;
- auditoriaus padėjėjų sąrašo tvarkymą;
- auditoriaus padėjėjų praktikos atlikimą;
- auditoriaus skyrimą (atleidimą) auditoriaus padėjėjo praktikos vadovu;
- auditoriaus padėjėjų praktikos laiko skaičiavimą;
- auditoriaus padėjėjų praktikos įvertinimą;
- auditoriaus padėjėjų mokymą.

2020 metų pabaigoje į auditoriaus padėjėjų sąrašą buvo įtraukti 182 auditoriaus padėjėjai, ir, lyginti su 2019 metais, auditoriaus padėjėjų sąrašė buvo 9 asmenimis daugiau (žr. 7 pav.) negu 2019 metais. Per paskutinius dešimt metų auditoriaus padėjėjų skaičius nuolat mažėja išskyrus 2015 metus, kai auditoriaus padėjėjų skaičius padidėjo ↑5,7 proc., lyginant su 2014 metais ir 2020 metus – ↑5,2 proc., lyginant su 2019 metais. Lyginant su 2010 metais, 2020 metais auditoriaus padėjėjų skaičius sumažėjo ↓51,33 proc.

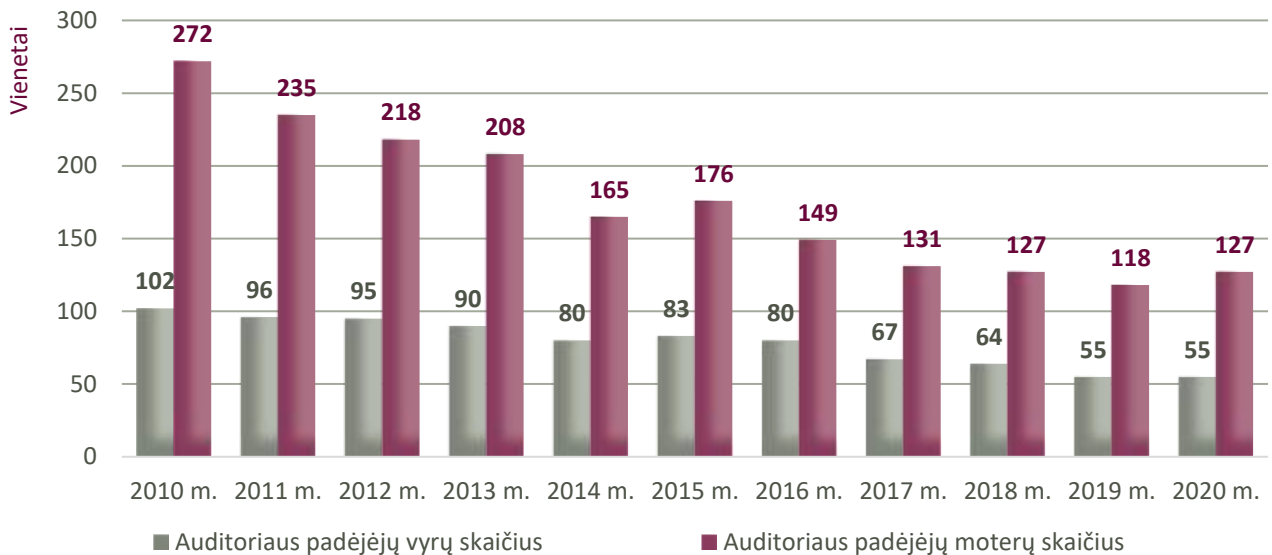
7 pav. Auditoriaus padėjėjų skaičius 2010–2020 metais

Kaip tarp auditorių, taip ir tarp auditoriaus padėjėjų moterys sudaro daugumą ir jos dažniau teikia prašymus įrašyti į auditoriaus padėjėjų sąrašą. 2020 metais (žr. 8 pav.) auditoriaus padėjėjų moterų buvo 70 proc. (127 moterys), vyrų – 30 proc. (55 vyrai). Lyginant su 2019 metais, 2020 metais

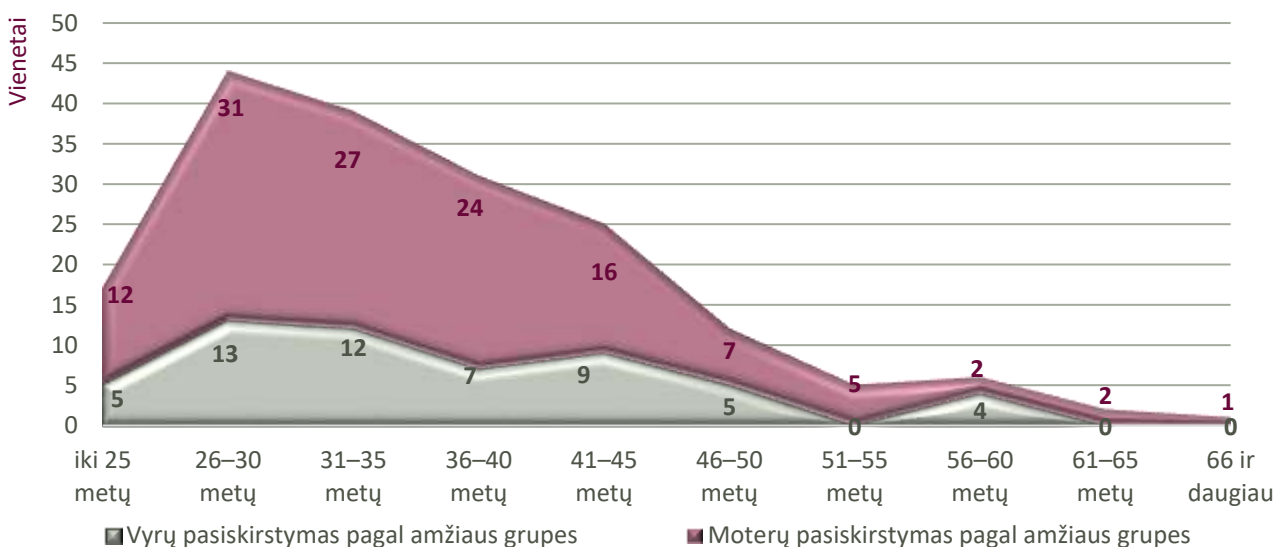
auditoriaus padėjėjų vyrų skaičius nesikeitė, tačiau ↑7,63 proc. padidėjo auditoriaus padėjėjų moterų skaičius. Didžiausias auditoriaus padėjėjų skaičiaus sumažėjimas pastebimas 2014 metais, kuris siekė ↓17,79 proc., lyginant su 2013 metais, o didžiausias auditoriaus padėjėjų skaičiaus padidėjimas pastebimas 2015 metais, kuris siekė ↑5,71 proc., lyginant su 2014 metais.

8 pav. Auditoriaus padėjėjų vyrų ir moterų skaičiaus pasiskirstymas 2010–2020 metais

2020 metais vidutinis auditorių padėjėjų amžius buvo 36,21 metai ir, lyginant su 2019 metais nežymiai padidėjo (2019 metais vidutinis auditorių amžius buvo 35,99 metai). Auditoriaus padėjėjų moterų vidutinis amžius, kuris siekė 35,99 metus, buvo mažesnis negu auditoriaus padėjėjų vyrų, kurių vidutinis amžius buvo 36,73 metai (žr. 9 pav.).

9 pav. Auditoriaus padėjėjų vyrų ir moterų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes 2020 metais

Auditoriaus padėjėjų moterų vidutinis amžius 2020 metais padidėjo ↑0,55 metų, o auditoriaus padėjėjų vyrų priešingai – sumažėjo ↓0,44 metų. Lyginant su 2019 metais, didžiausi pokyčiai pastebimi auditoriaus padėjėjų nuo 41 iki 45 metų amžiaus grupėje, kurioje skaičius padidėjo ↑5 asmenimis, nuo 31 iki 35 metų amžiaus grupėje – ↑4 asmenimis, nuo 46 iki 50 metų

amžiaus grupėje – ↑3 asmenimis, o nuo 36 iki 40 metų amžiaus grupėje skaičius sumažėjo ↓3 asmenimis.

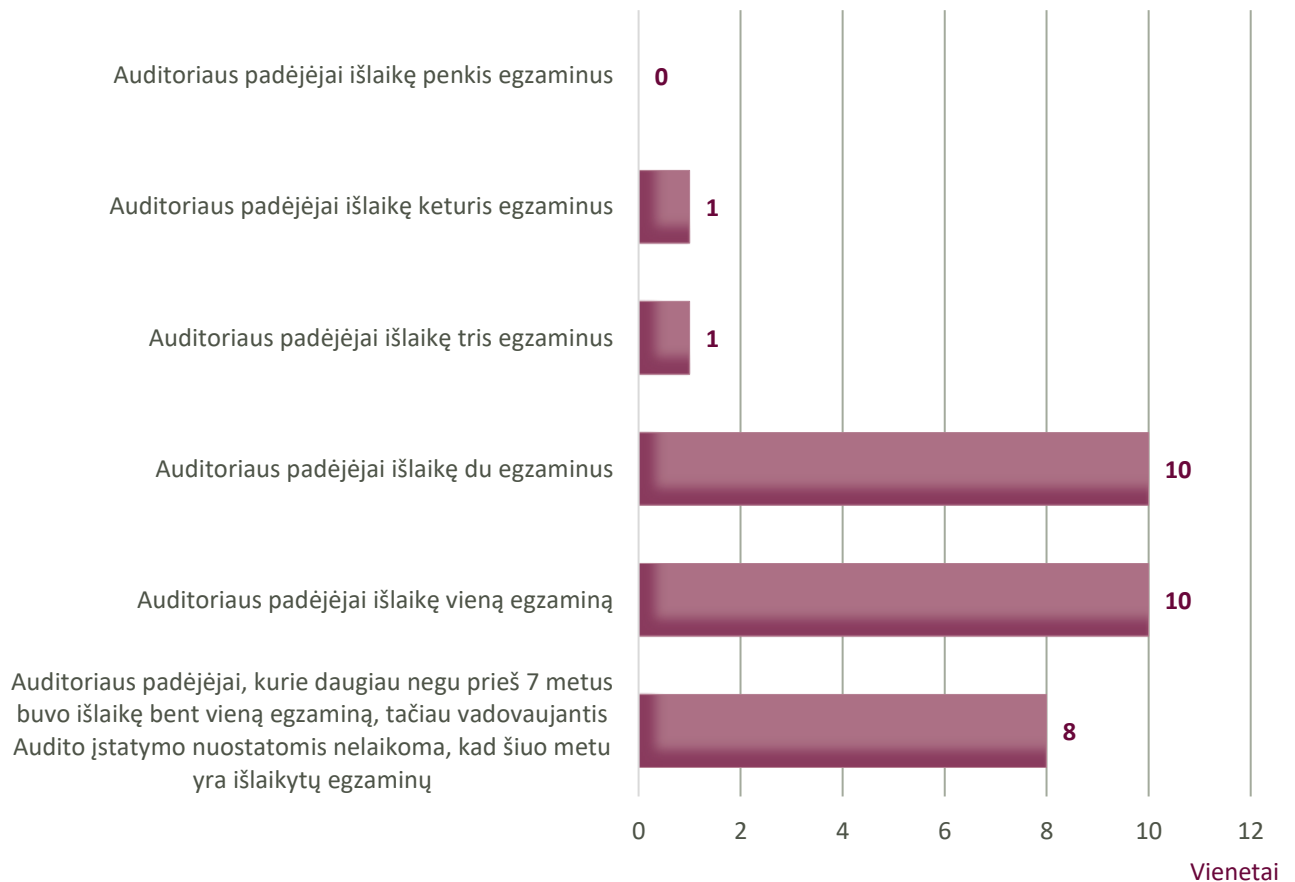
LAR kiekvienais metais organizuoja egzaminus, o auditoriaus padėjėjai siekdami laikyti minėtus egzaminus, kasmet nuo balandžio 1 d. iki balandžio 20 d. LAR gali pateikti prašymą ir papildomus dokumentus laikyti einamųjų metų egzaminams.

Auditoriaus padėjėjai, siekdami gauti auditoriaus pažymėjimą, turi išlaikyti šiuos egzaminus:

- bendrąjį⁷;
- teisės;
- mokesčių;
- apskaitos;
- audito.

10 paveiksle pateikiama informacija apie auditoriaus padėjėjų išlaikytų egzaminų skaičių. Iš 2020 metais auditoriaus padėjėjų sąrašė esančių asmenų vos 12 proc. kada nors yra bandę laikyti egzaminus ir bent vieną yra išlaikę, o 33,5 proc. tiesiog yra bandę laikyti, bet nebūtinai išlaikę egzaminus. Lyginant su 2019 metais, auditoriaus padėjėjų, išlaikiusių bent vieną egzaminą, skaičius 2020 metais padidėjo ↑2 proc. (4 asmenimis).

10 pav. Auditoriaus padėjėjų, išlaikiusių egzaminus, skaičius

⁷ Bendrąjį egzaminą visą ar kelias sritis galima ne tik laikyti LAR rengiamų egzaminų metu, bet ir užsiskaityti, vadovaujantis Kvalifikacinių LAR narių egzaminų organizavimo ir laikymo tvarkos aprašo nuostatomis.

Vadovaujantis Audito įstatymo 9 straipsnio 4 punktu, asmuo, siekdamas gauti auditoriaus pažymėjimą, egzaminus privalo išlaikyti per ne ilgesnį kaip 7 metų laikotarpį. 2020 metais iš visų auditoriaus padėjėjų 4 proc. asmenų buvo kažkada išlaikę egzaminą (egzaminus), tačiau, vadovaujantis Audito įstatymo 9 straipsnio 4 punktu laikoma, kad nėra išlaikę nė vieno egzamino, nes yra praėję daugiau negu 7 metai nuo egzamino (egzaminų) išlaikymo dienos (žr. 10 pav.).

2020 metų duomenys ir pokyčiai, lyginant su 2019 metais:

- Auditoriaus padėjėjų skaičius buvo 182 asmenys (padidėjo ↑5,2 proc.), iš kurių moterų sudarė 70 proc. (padidėjo ↑7,6 proc.), vyrų – 30 proc. (vyrų skaičius nesikeitė).
- Auditoriaus padėjėjų amžiaus vidurkis buvo 36,21 metų (padidėjo ↑0,22 metų), iš kurių moterų amžiaus vidurkis siekė 35,99 metus (padidėjo ↑0,55 metų), o vyrų – 36,73 metų (sumažėjo ↓0,44 metų).
- 12 proc. visų auditoriaus padėjėjų yra bandę laikyti egzaminus ir laikoma, kad bent vieną yra išlaikę.
- 3 auditoriaus padėjėjams suteikti auditoriaus vardai (↓4,7 karto mažiau negu 2019 metais).

3 DALIS. INFORMACIJA APIE AUDITO ĮMONES

Audito įmonė – tai į audito įmonių sąrašą įrašyta įmonė. Vadovaujantis Audito įstatymo nuostatomis įmonė gali pradėti audito veiklą tik tada, kai LAR sprendimu ji įrašoma į audito įmonių sąrašą. Į audito įmonių sąrašą gali būti įrašytos Lietuvos Respublikoje (toliau – LR) įregistruotos įmonės ir valstybių narių audito įmonės, įsteigusios LR filialus, ir kitos valstybių narių audito įmonės, pageidaujanti atlikti auditą LR teisės aktų nustatyta tvarka.

Iki 2011 m. balandžio 28 d. auditoriai pagal LR audito įstatymo 27 straipsnio reikalavimus galėjo auditus atlikti tik būdami individualios įmonės (toliau – IĮ) savininkais, tikrosios ūkinės bendrijos (toliau – TŪB) ar komandinės ūkinės bendrijos (toliau – KŪB) tikraisiais nariais arba dirbdami audito įmonėje. Po LR audito įstatymo 1, 2, 5, 6, 8, 9, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 30, 32, 33, 34, 43, 44, 49, 50, 58, 59 straipsnių ir įstatymo priedo pakeitimo ir papildymo įstatymo, įsigaliojusio nuo 2011 m. balandžio 28 d., auditoriai gali registruoti individualią veiklą ir užsiregistravę į audito įmonių sąrašą praktikuoti savarankiškai. Vadovaujantis Audito įstatymo nuostatomis auditoriams, kurie audito veikla verčiasi savarankiškai, mutatis mutandis taikomos minėto įstatymo nuostatos, reglamentuojanti audito įmonių veiklą. Per 2020 metus auditorių, kurie audito veikla vertėsi savarankiškai, buvo 2, tačiau vienas iš minėtų auditorių 2020 metais pateikė prašymą išbraukti iš audito įmonių sąrašo.

LAR prieš priimdami sprendimą įrašyti įmonę į audito įmonių sąrašą LR juridinių asmenų registre (toliau – juridinių asmenų registras) patikrina įmonės įregistravimą ir kitus duomenis ir įsitikina, kad įmonė atitinka Audito įstatymo 18, 19, 20 ir 21 straipsnių reikalavimus. Vadovaujantis Audito įstatymo 18 straipsniu įmonei **audito įmonės pažymėjimas išduodamas, jeigu ji:**

- yra nepriekaištingos reputacijos, kaip numato Audito įstatymo 20 straipsnio⁸ nuostatos;
- yra apdraudusi įmonės civilinę atsakomybę Audito įstatymo 21 straipsnyje⁹ nustatyta tvarka;
- yra įregistruota juridinių asmenų registre ir jos buveinė yra LR;
- tenkina Audito įstatymo 19 straipsnyje nustatytus reikalavimus:
 - ✓ dalyviai, kuriems priklauso daugiau kaip 3/4 balsavimo teisių, turi būti auditoriai ir (arba) valstybių narių auditoriai, ir (arba) audito įmonės, ir (arba) valstybių narių audito įmonės. Jeigu audito įmonė yra IĮ, jos savininkas turi būti auditorius;
 - ✓ vadovas turi būti auditorius arba valstybės narės auditorius;

⁸ „Audito įmonė nėra laikoma nepriekaištingos reputacijos, jeigu dėl jos arba jos patronuojančiosios įmonės yra įsiteisėjęs apkaltinamasis teismo nuosprendis už sunkų ar labai sunkų nusikaltimą nuosavybei, turtinėms teisėms, turtiniams interesams, ekonomikai, verslo tvarkai, finansų sistemai, viešiesiems interesams, teisingumui arba visuomenės saugumui arba per pastaruosius 3 metus yra įsiteisėjęs apkaltinamasis teismo nuosprendis už kitą tyčinę nusikalstamą veiklą ir jos teistumas neišnykęs arba nepanaikintas, taip pat jeigu audito įmonei buvo paskirta Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo 36 straipsnio 1 dalies 6 punkte numatyta poveikio priemonė – išduotos licencijos ar leidimo vykdyti veiklą panaikinimas ir nuo šios poveikio priemonės paskyrimo nepraėjo penkeri metai“.

⁹ „1. Audito įmonė privalo apdrausti savo civilinę atsakomybę profesinės civilinės atsakomybės draudimu. Profesinės civilinės atsakomybės draudimo sutartis sudaroma Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka ir vadovaujantis Audito įmonių profesinės civilinės atsakomybės draudimo tvarkos aprašu, <...>.

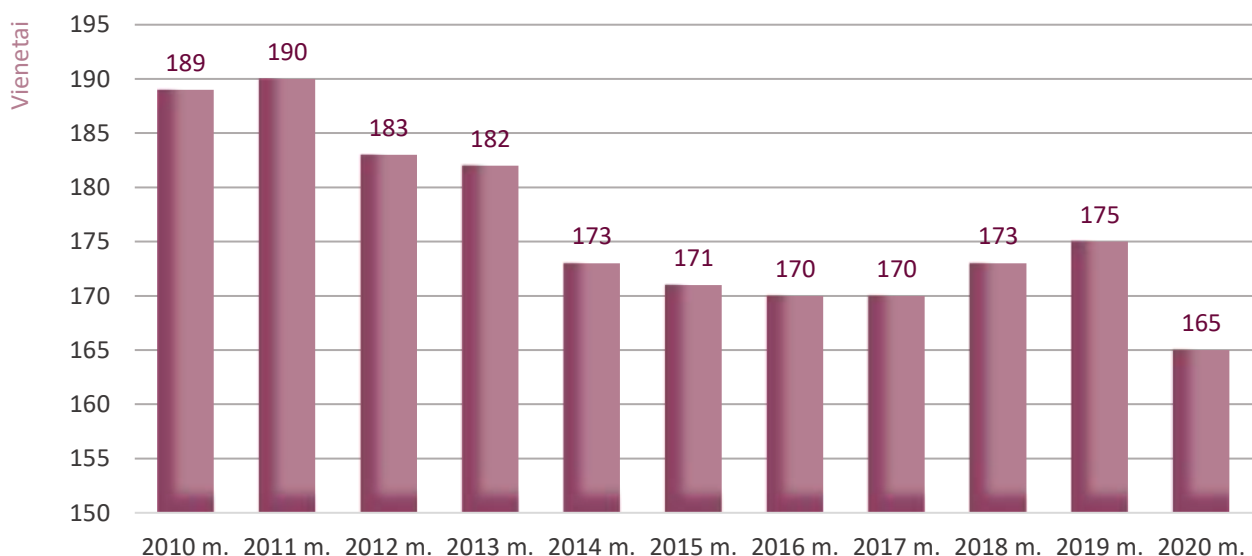
2. Jeigu audito įmonė atlieka auditą ne viešojo intereso įmonėse, metinė profesinės civilinės atsakomybės draudimo suma turi būti ne mažesnė kaip 29 000 eurų. <...>.

3. Jeigu audito įmonė atlieka auditą viešojo intereso įmonėse, profesinės civilinės atsakomybės draudimo suma turi būti ne mažesnė kaip 58 000 eurų vienam draudžiamajam įvykiui ir 145 000 eurų visiems draudžiamiesiems įvykiams per metus. <...>.

- ✓ jeigu audito įmonėje yra sudaroma valdyba, daugiau kaip pusė valdybos narių turi būti auditoriai ir (arba) valstybių narių auditoriai. Jeigu valdyba sudaroma iš dviejų narių, vienas iš jų turi būti auditorius arba valstybės narės auditorius;
- ✓ audito įmonės vadovaujamas pareigas einančiais asmenimis, dalyviais, kurie nėra auditoriai, negali būti asmenys, kurie buvo pripažinti kaltais dėl sunkaus ar labai sunkaus nusikaltimo nuosavybei, turtinėms teisėms, turtiniams interesams, elektroninių duomenų ar informacinių sistemų saugumui, ekonomikai, verslo tvarkai, finansų sistemai, valstybės tarnybai arba viešiesiems interesams ir kurių teistumas neišnykęs arba nepanaikintas.

2020 metų pabaigoje audito įmonių sąrašė buvo 165 audito įmonės (žr. 11 pav.), t. y. skaičius sumažėjo ↓5,7 proc. lyginant su 2019 metais, taip pat per paskutinius dešimt 2020 metais buvo mažiausias audito įmonių skaičius. Lyginant su 2011 metais, kai audito įmonių skaičius per 10 metų buvo didžiausias, 2020 metais audito įmonių skaičius sumažėjo ↓13,16 proc. Nors 2020 m. gruodžio 31 d. audito įmonių sąrašė buvo 165 audito įmonės, tačiau 2 audito įmonės nepateikė audito įmonių metinių ataskaitų, todėl toliau yra nagrinėjami 163 audito įmonių pateikti duomenys.

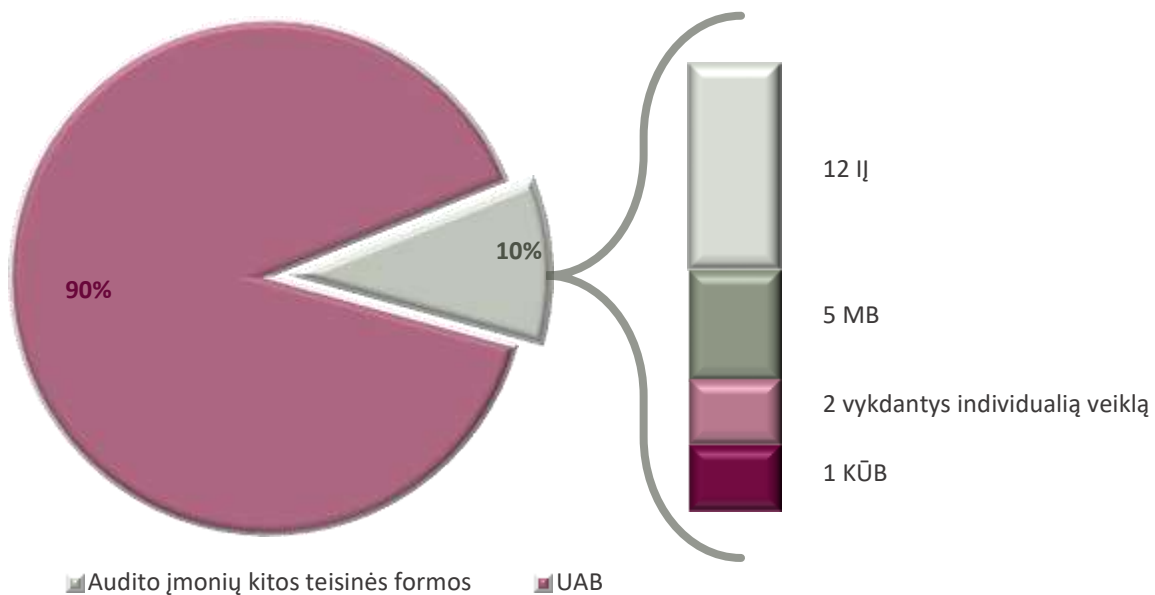
11 pav. Audito įmonių skaičiaus pokytis 2010–2020 metais

Paskutinius dešimt metų didžioji audito įmonių dalis yra uždarnosios akcinės bendrovės (toliau – UAB). 2020 metais UAB buvo 90 proc. visų audito įmonių, IĮ – 7 proc., mažųjų bendrijų¹⁰ (toliau – MB) – 2 proc., auditorių vykdančių individualią veiklą ir KŪB – 1 proc., o TŪB 2020 metais nebuvo (žr. 12 pav. ir 1 lentelę).

Po 2011 m. balandžio 28 d. įsigaliojusios Audito įstatymo redakcijos, auditoriai nesusidomėjo galimybe audito veiklą vykdyti individualiai, tai rodo nuo 2011 metų svyruojantys skaičiai nuo 0 iki 2 auditorių vykdančių individualią veiklą (žr. 1 lentelę). Taip pat nuo 2018 metų nebėra audito įmonių su TŪB teisine forma, tačiau 2019 metais į audito įmonių sąrašą buvo įrašyta viena audito įmonė su KŪB teisine forma. Audito įmonių su MB teisine forma nuo 2015 metų nežymiai didėja, o IĮ nežymiai svyruoja – po 1 ar 2 sumažėja arba po 1 padidėja.

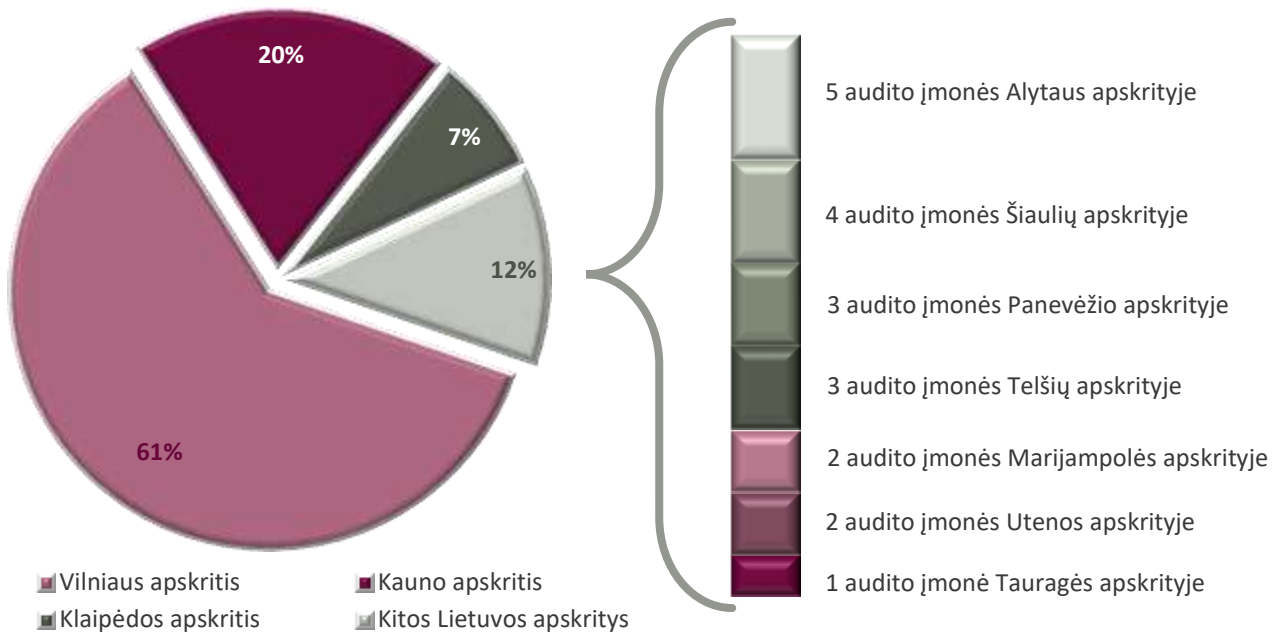
¹⁰ 2013 m. rugsėjo 1 d. įsigaliojus LR mažųjų bendrijų įstatymui, atsirado dar viena teisinė įmonių forma – MB.

12 pav. Audito įmonių pasiskirstymas pagal teisinę formą 2020 metais

1 lentelė. Audito įmonių pasiskirstymas pagal teisinę formą 2010–2020 metais

Metai	Vykdančių individualią veiklą skaičius	UAB skaičius	TŪB skaičius	IĮ skaičius	MB skaičius	KŪB skaičius	Iš viso audito įmonių
2010 m.	-	166	1	22	-	0	189
2011 m.	1	168	1	20	-	0	190
2012 m.	1	163	1	18	-	0	183
2013 m.	1	163	1	15	2	0	182
2014 m.	0	157	1	14	1	0	173
2015 m.	0	157	1	12	1	0	171
2016 m.	0	154	1	13	2	0	170
2017 m.	0	154	1	13	2	0	170
2018 m.	2	157	0	11	3	0	173
2019 m.	2	155	0	12	5	1	175
2020 m.	1	146	0	12	3	1	163

61 proc. audito įmonių įkurta Vilniaus apskrityje, 20 proc. – Kauno, 7 proc. – Klaipėdos, 12 proc. – kitose Lietuvos apskrityse (žr. 13 pav.). Didžiausias pokytis pastebimas Vilniaus apskrityje, kurioje 2020 metais sumažėjo ↓7 audito įmonėmis, lyginant su 2019 metais, Kauno apskrityje sumažėjo ↓2 audito įmonėmis, o Klaipėdos apskrityje – ↓1. Kitose apskrityse pokyčių nebuvo.

13 pav. Audito įmonių pasiskirstymas Lietuvos apskrityse 2020 metais

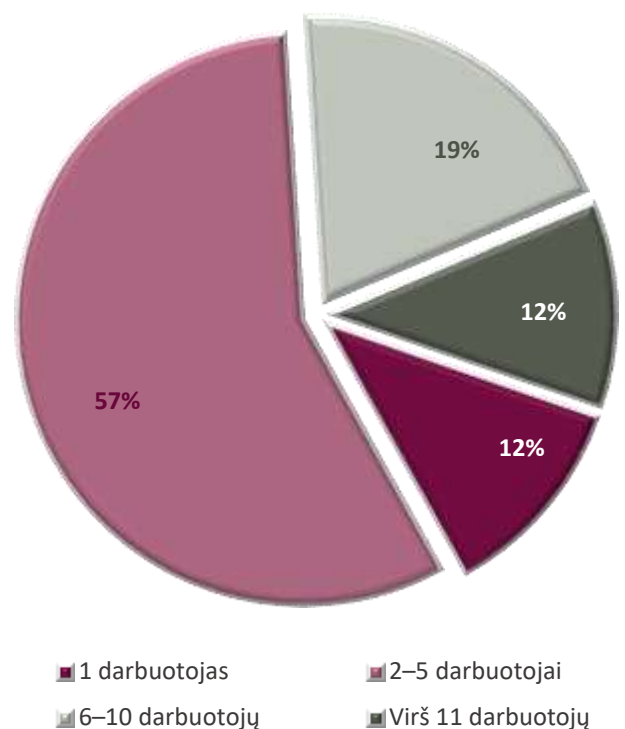

2019 metais audito įmonių pasiskirstymas pagal darbuotojų skaičių kaip ir kiekvienais metais nežymiai keičiasi (audito įmonių skaičiaus pokytis svyruoja nuo 3 iki 6 audito įmonių). 2020 metais, kaip ir ankstesniais laikotarpiais, didžioji dalis audito įmonių buvo įdarbinusi 2–5 darbuotojus (žr. 14 pav.).

Audito įstatymas numato, kad visos audito įmonės privalo vadovautis 1-ojo TKKS nuostatomis diegiant audito įmonėje vidaus kokybės kontrolės sistemą. Audito įmonė siekdama atitikti 1-ojo TKKS reikalavimus privalo sukurti ir palaikyti kokybės kontrolės sistemą, kuri suteiktų pakankamą užtikrinimą, kad:

- audito įmonė ir jos personalas atitinka profesinius standartus¹¹, taikomus teisinius bei priežiūros reikalavimus; ir
- audito įmonės ar užduoties partnerių¹² pateikiamos ataskaitos yra tinkamos pagal aplinkybes.

14 pav. Audito įmonių pasiskirstymas pagal jose dirbančių darbuotojų skaičių 2020 metais

¹¹ TBF Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos rengiami ir tvirtinami standartai.

¹² Užduoties partneris – partneris ar kitas audito įmonės darbuotojas, atsakingas už užduotį, jos atlikimą ir už audito įmonės vardu pateikiamą ataskaitą, kuriam, kai reikalaujama, atitinkamus įgaliojimus suteikia profesinės, teisinės arba priežiūros institucijos.

1-ajame TKKS iš daugelio reikalavimų numatyta, kad audito įmonės privalo vykdyti užduoties kokybės kontrolės peržiūrą¹³ prieš auditoriaus išvados pasirašymą pagal numatytus kriterijus ir stebėseną¹⁴. Užduoties kokybės kontrolės peržiūrą ir užbaigtos užduoties patikrinimą (stebėsenos proceso dalis) privalo atlikti auditorius nedalyvavęs užduoties atlikime.

Audito įmonės, siekdamos įgyvendinti minėtus reikalavimus labiau linkusios sudaryti ne darbo sutartį su kitais auditoriais, o paslaugų teikimo sutartis su auditoriumi, nedirbančiu audito įmonėje, arba kita audito įmone dėl užduoties kokybės kontrolės peržiūros ir (ar) užbaigtos užduoties patikrinimo, nes audito įmonių, kuriose dirba 1 auditorius 2020 metais buvo 61 proc. (žr. 15 pav.).

2020 metais didžiausias pokytis pastebimas tarp audito įmonių, kuriose dirba 2 auditoriai. Minėtų audito įmonių skaičius, lyginant su 2019 metais, sumažėjo ↓5 įmonėmis, taip pat po ↓1 įmonę sumažėjo audito įmonių, kuriose dirba 1 bei 4 ir daugiau auditorių. 2020 metais, lyginant su 2019 metais pastebimas didėjimas tik tarp audito įmonių, kuriose dirba 3 auditoriai. Šių audito įmonių padaugėjo ↑2 įmonėmis.

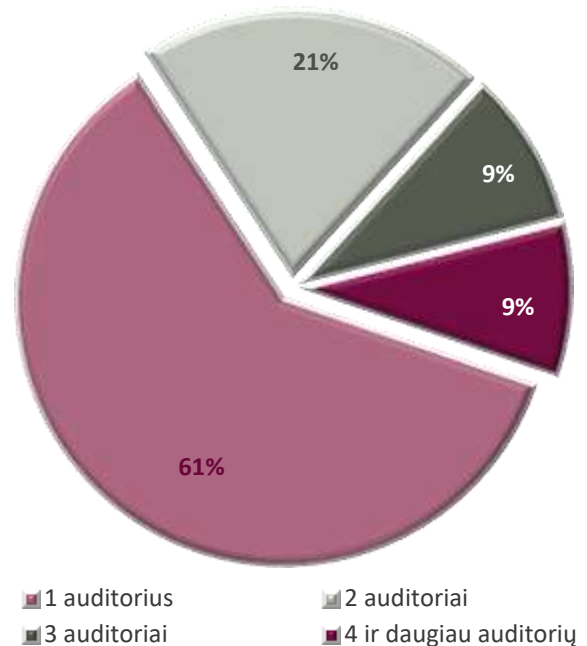
Lietuvoje veikia keturios didžiosios audito įmonės (toliau – didysis audito įmonių ketvertas):

- UAB „DELOITTE LIETUVA“;
- UŽDAROJI AKCINĖ BENDROVĖ „ERNST & YOUNG BALTIC“
- „KPMG Baltics“, UAB;
- uždaroji akcinė bendrovė „PricewaterhouseCoopers“.

Didžiojo audito įmonių ketverto sudėtis paskutinius 10 metų nesikeitė, o minėtose audito įmonėse dirbančių auditorių skaičius 2020 metais svyravo nuo 7 iki 11 ir buvo panašus kaip ir 2019 metais.

2020 metais 65 audito įmonėse (40 proc. visų audito įmonių) dirbo į LAR tvarkomą auditoriaus padėjėjų sąrašą įtraukti auditoriaus padėjėjai (žr. 16 pav.). Lyginant su 2019 metais, audito įmonių, kuriose dirbo auditoriaus padėjėjai skaičius sumažėjo nuo 67 iki 65 įmonių. 2020 metais, lyginant su 2019 metais, pastebimi šie nežymūs pokyčiai: ↓3 įmonėmis sumažėjo audito įmonių, kuriose dirba 2–5 auditoriaus padėjėjai ir 6–10 auditoriaus padėjėjų, ↑2 įmonėmis padidėjo audito įmonių, kuriose dirba 1 auditoriaus padėjėjas bei virš 11 auditoriaus padėjėjų.

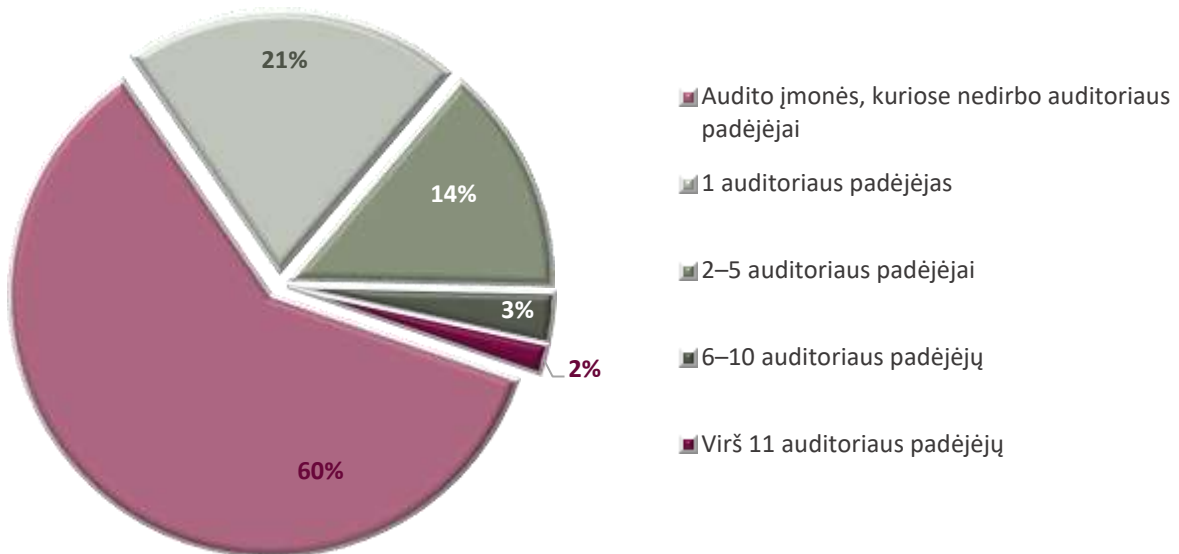
15 pav. Audito įmonių pasiskirstymas pagal jose dirbančių auditorių skaičių 2020 metais

¹³ Užduoties kokybės kontrolės peržiūra – procesas, skirtas ataskaitos skelbimo dieną ar iki jos reikšmingiems užduoties grupės priimtiems sprendimams ir rengiant ataskaitą jos padarytoms išvadoms objektyviai įvertinti. Užduoties kokybės kontrolės peržiūros procesas taikomas atliekant įmonių, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama viešojoje rinkoje, finansinių ataskaitų auditą ir kitoms užduotims, jei tokių yra, kurioms, audito įmonės nuomone, reikalinga užduoties kokybės kontrolės peržiūra.

¹⁴ Stebėseną – nuolatinis audito įmonės kokybės kontrolės sistemos nagrinėjimo ir vertinimo procesas, kurį vykdančios periodiškai patikrinamos pasirinktos atliktos užduotys (ne rečiau kaip kas trejus metus), skirtos audito įmonei gauti pakankamą užtikrinimą, kad jos kokybės kontrolės sistema yra efektyvi.

16 pav. Audito įmonių pasiskirstymas pagal jose dirbančių auditoriaus padėjėjų skaičių 2020 metais

2020 metų duomenys ir pokyčiai, lyginant su 2019 metais:

- Audito įmonių skaičius buvo 165 (sumažėjo ↓5,71 proc.).
- 90 proc. visų audito įmonių yra UAB (↓sumažėjo 4,52 proc.).
- 61 proc. visų audito įmonių veikia Vilniaus apskrityje (↓sumažėjo 6,48 proc.).
- 57 proc. visų audito įmonių dirba 2–5 darbuotojai (↑padidėjo 6,90 proc.).
- 40 proc. visų audito įmonių dirba auditoriaus padėjėjai (↓sumažėjo 2,99 proc.).
- 61 proc. visų audito įmonių dirba 1 auditorius (↓sumažėjo 1,01 proc.).

4 DALIS. INFORMACIJA APIE ATLIKTUS FINANSINIŲ ATASKAITŲ AUDITUS

Auditas – tai nepriklausomas audituojamos įmonės finansinių ataskaitų patikrinimas ir auditoriaus išvados pateikimas vadovaujantis teisės aktu, reglamentuojančių audito atlikimą, reikalavimais.

Audito įstatymo 32 straipsnyje yra apibrėžti šie **audito tikslai**:

- nustatyti, ar finansinės ataskaitos visais reikšmingais atvejais tikrai ir teisingai parodo audituojamos įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus pagal taikomus finansinės atskaitomybės reikalavimus;
- nustatyti, ar finansinės ataskaitos parengtos pagal teisės aktus, reglamentuojančius buhalterinę apskaitą ir finansinių ataskaitų sudarymą.

Taip pat minėtame Audito įstatymo straipsnyje numatyta, kad atlikdami pelno siekiančių juridinių asmenų auditą, auditorius arba audito įmonė taip pat:

- **pateikia nuomonę, ar metinis pranešimas** (konsoliduotasis metinis pranešimas), kiek nurodyta Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatyme (toliau – Įmonių finansinės atskaitomybės įstatymas) (Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatyme (toliau – Įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymas)), **arba įmonės veiklos ataskaita**, nurodyta Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatyme (toliau – Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymas), **parengti laikantis teisės aktų reikalavimų**;
- **pateikia nuomonę, ar metiniame pranešime** (konsoliduotajame metiniame pranešime), kiek nurodyta Įmonių finansinės atskaitomybės įstatyme (Įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatyme), **arba įmonės veiklos ataskaitoje**, nurodytoje Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatyme, **pateikti finansiniai duomenys atitinka metinių finansinių ataskaitų** (metinių konsoliduotųjų finansinių ataskaitų) duomenis;
- **nurodo, ar atsižvelgiant į finansinių ataskaitų audito metu gautą informaciją ir įgytą supratimą apie įmonę bei jos aplinką metiniame pranešime** (konsoliduotajame metiniame pranešime), kiek nurodyta Įmonių finansinės atskaitomybės įstatyme (Įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatyme), **arba įmonės veiklos ataskaitoje**, nurodytoje Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatyme, **nustatyta reikšmingų iškraipymų**. Jeigu iškraipymų nustatyta, nurodomas jų pobūdis.

Vadovaujantis Audito įstatymo 32 straipsniu, kai yra atliekamas pelno nesiekiančių juridinių asmenų auditas, auditorius arba audito įmonė nustato ir auditoriaus išvadoje nurodo, ar metiniame pranešime arba veiklos ataskaitoje, jeigu pagal teisės aktų reikalavimus jie rengiami, pateikti finansiniai duomenys atitinka metinių finansinių ataskaitų duomenis.

Vadovaujantis Įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo nuostatomis **auditas privalomas šioms įmonėms**:

- Valstybės ir savivaldybės įmonėse, kurios nelaikomos viešojo intereso įmonėmis pagal Audito įstatymą;
- viešojo intereso įmonėse:

- ✓ įmonė, kurios vertybiniais popieriais prekiaujama LR ir (arba) valstybės narės reguliuojamoje rinkoje;
- ✓ bankas ir Centrinė kredito unija;
- ✓ finansų maklerio įmonė;
- ✓ kolektyvinio investavimo subjektas, kaip jis apibrėžtas Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatyme, pensijų fondas, kaip jis apibrėžtas Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatyme ir Lietuvos Respublikos papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatyme, profesinių pensijų fondas, kaip jis apibrėžtas Lietuvos Respublikos profesinių pensijų kaupimo įstatyme;
- ✓ valdymo įmonė, kuri valdo bent vieną Audito įstatymo 2 straipsnio 32 dalies 5 punkte nustatytą subjektą, profesinių pensijų fondo (fondų) dalyvių asociacija;
- ✓ draudimo įmonė, perdraudimo įmonė;
- ✓ valstybės įmonė ir (ar) savivaldybės įmonė, kurių ne mažiau kaip du rodikliai paskutinę finansinių metų dieną ne mažiau kaip 2 finansinius metus iš eilės viršija dydžius, nurodytus Įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje, akcinė bendrovė ir (ar) UAB, kurių akcijos ar dalis akcijų, suteikiančių daugiau kaip 1/2 visų balsų šių bendrovių visuotiniame akcininkų susirinkime, nuosavybės teise priklauso valstybei ir (arba) vienai ar kelioms savivaldybėms ir kurių ne mažiau kaip du rodikliai paskutinę finansinių metų dieną ne mažiau kaip 2 finansinius metus iš eilės viršija dydžius, nurodytus Įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje;
- ✓ geriamojo vandens tiekėjas ir nuotekų tvarkytojas, paviršinių nuotekų tvarkytojas, energetikos įmonė, kurių teikiamų paslaugų kainos yra valstybės reguliuojamos ir kurių ne mažiau kaip du rodikliai paskutinę finansinių metų dieną ne mažiau kaip 2 finansinius metus iš eilės viršija dydžius, nurodytus Įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje, ir kurių pajamos iš veiklos arba veiklų, kurių kainos yra valstybės reguliuojamos, sudaro daugiau kaip pusę visų įmonės pajamų;
- akcinėse bendrovėse (toliau – AB);
- UAB, kuriose akcininkė yra valstybė ir (arba) savivaldybė;
- UAB, kurių prekių (paslaugų) kainos reguliuojamos įstatymų nustatyta tvarka, turi būti atliktas auditas;
- UAB, kooperatinėse bendrovėse (kooperatyvuose), TŪB ir KŪB, kuriose visi tikrieji nariai yra AB ar UAB, jeigu jų ne mažiau kaip du rodikliai paskutinę finansinių metų dieną viršija šiuos dydžius:
 - ✓ balanse nurodyto turto vertė – 1 800 000 eurų;
 - ✓ pardavimo grynosios pajamos per ataskaitinius finansinius metus – 3 500 000 eurų;
 - ✓ vidutinis metinis darbuotojų skaičius pagal sąrašą per ataskaitinius finansinius metus – 50 darbuotojų.

Audito įstatymas taip pat numato, kad audituojamos įmonės, taip pat ir viešojo intereso įmonės auditas nesuteikia užtikrinimo dėl audituojamos įmonės veiklos tęstinumo ateityje ar užtikrinimo dėl to, kaip veiksmingai audituojamos įmonės vadovas arba kolegialus valdymo organas tvarkė ar tvarkys įmonės reikalus.

Remiantis valstybės įmonės Registrų centro duomenimis, 2020 m. 4 ketvirtį juridinių asmenų (neišregistruotų) skaičius Lietuvoje siekė 250 824. Iš viso per 2020 metus Lietuvoje atlikti 4 836 audita (neskaičiuojant tarpinių finansinių ataskaitų auditų (toliau – tarpinis auditas)), t. y. audituotų įmonių dalis sudaro 1,93 proc. visų neišregistruotų juridinių asmenų.

Audito įmonės 2020 metais iš viso atliko 4 888 auditus Lietuvoje (žr. 2 lentelę) ir tai yra ↑6,38 proc. daugiau negu 2019 metais. Pastebėtina, kad 2020 metais, lyginant su 2019 metais, sumažėjo šių įmonių auditų skaičius: valstybės ir savivaldybės įmonėse – ↓5,93 proc., viešojo intereso įmonėse (įtraukiant ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų auditus (toliau – konsoliduotas auditas)) – ↓5,13 proc. Tačiau kitais atvejais auditų skaičius augo, o ypač kitose įmonėse, kurioms auditas neprivalomas – ↑9,20 proc. ir kitose įmonėse, kurioms privalomas auditas – ↑8,77 proc.

2 lentelė. 2020–2019 metais atliktų auditų skaičius ir jų pokytis proc.

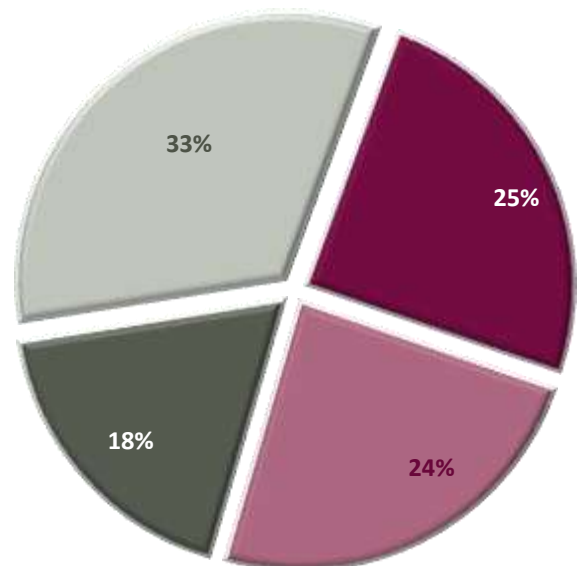
	2020 m.	2019 m.	Pokytis, proc.
Viešojo intereso įmonėse (įtraukiant ir konsoliduotus auditus)	185	195	-5,13
Kitose AB	178	178	0,00
Valstybės ir savivaldybių įmonėse	111	118	-5,93
UAB, kurioms privalomas auditas	2865	2 677	7,02
Kitose įmonėse, kurioms privalomas auditas	310	285	8,77
Kitose įmonėse, kurioms auditas neprivalomas	843	772	9,20
Konsoliduoti auditai, išskyrus viešojo intereso įmonėse	344	324	6,17
Tarpiniai auditai	52	46	13,04
Iš viso atlikta auditų Lietuvoje:	4888	4 595	6,38
Atlikti auditai užsienyje	4	1	300,00
Iš viso atlikta auditų:	4892	4 596	6,44

2020 metais daugiausia auditų atliko audito įmonės, kuriose dirbo 3 ir daugiau auditorių, kurios atliko po 33 proc. visų auditų (žr. 17 pav.).

Palyginti su 2019 metais, 2020 metais atliktų auditų skaičius didėjo visų grupių audito įmonėse, o didžiausi pokyčiai pastebimi audito įmonėse, kuriose dirbo 1 auditorius. Šiose audito įmonėse atliktų auditų skaičius didėjo ↑20,77 proc., kai audito įmonėse, kuriose dirbo 2 auditoriai atliktų auditų skaičius didėjo ↑3,42 proc., audito įmonėse, kuriose dirbo 3 ir daugiau auditorių – ↑3,38 proc., o didžiojo audito įmonių ketverto – vos ↑0,84 proc.

Pažymėtina, kad kaip ir kiekvienais metais, viešojo intereso įmones daugiausia audituoja didysis audito įmonių ketvertas (76 proc. visų atliktų viešojo intereso įmonių auditų). Audito įmonės, kuriose dirba 1 auditorius, daugiausiai auditavo valstybės ir savivaldybės įmones (45 proc. visų tokių įmonių auditų) ir kitose įmonėse, kurioms

17 pav. 2020 metais atliktų auditų pasiskirstymas, pagal audito įmonėse dirbančių auditorių skaičių

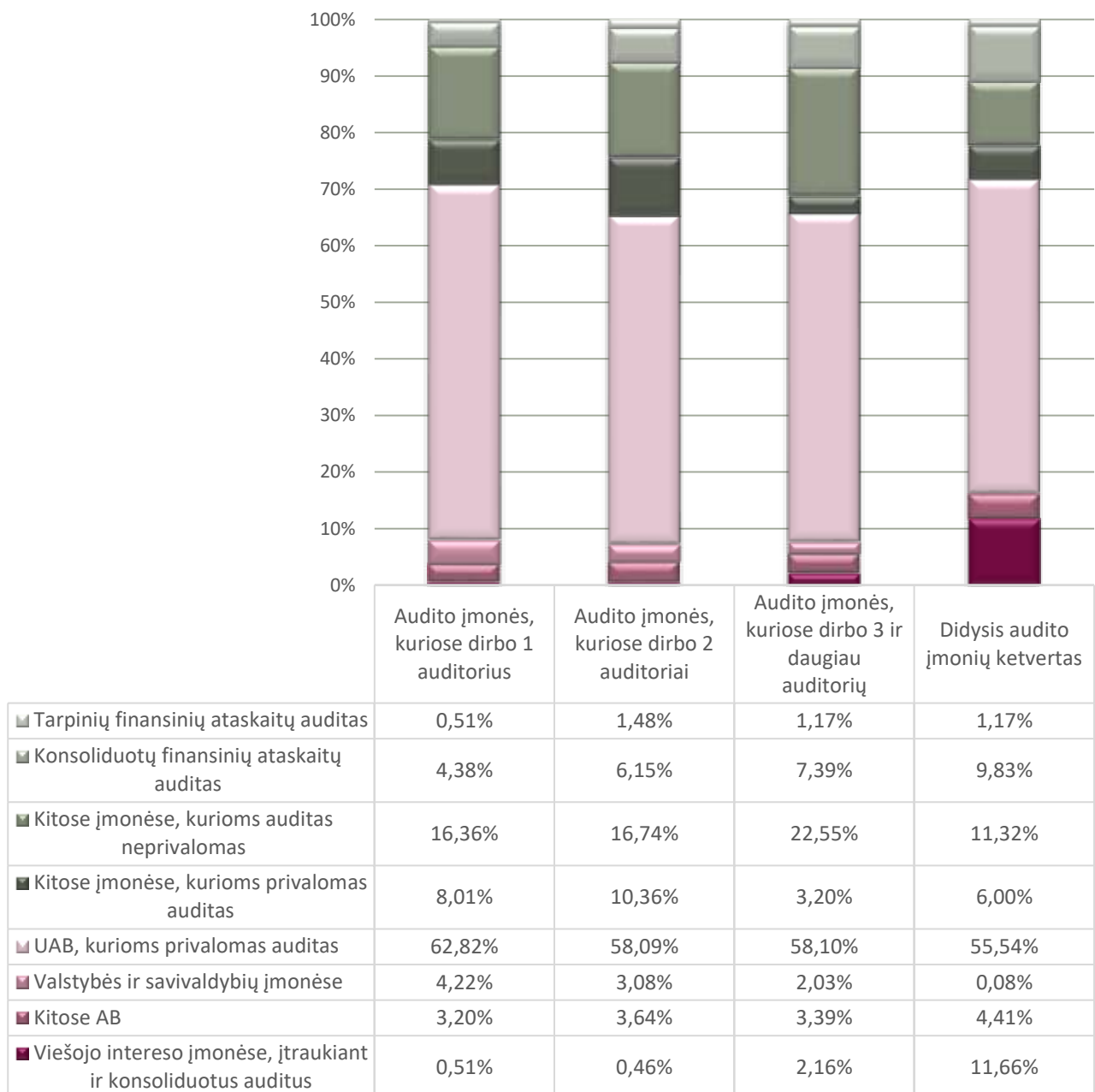

- Audito įmonės, kuriose dirbo 1 auditorius
- Audito įmonės, kuriose dirbo 2 auditoriai
- Audito įmonės, kuriose dirbo 3 ir daugiau auditorių
- Didysis audito įmonių ketvertas

privalomas auditas (31 proc. visų tokių įmonių). Audito įmonės, kuriose dirba 3 auditoriai, daugiausiai auditavo kitas AB (31 proc. visų tokių įmonių), UAB, kurioms privalomas auditas (33 proc. visų tokių įmonių), kitas įmones, kurioms neprivalomas auditas (43 proc. visų tokių įmonių audito). Audito įmonės, kuriose dirba 2 auditoriai, dažniausiai auditavo kitose įmonėse, kurioms privalomas auditas (29 proc. visų tokių įmonių audito). 2020 metais daugiausiai konsoliduotų auditų atliko didysis audito įmonių ketvertas (34 proc. visų tokių auditų) ir audito įmonės, kuriose dirbo 3 ir daugiau auditorių (35 proc. visų tokių auditų).

Audito įmonių atliktų auditų struktūra panaši visose audito įmonėse (žr. 18 pav.) ir galima pastebėti, kad visos audito įmonės daugiausiai atlieka auditų UAB, kurioms privalomas auditas.

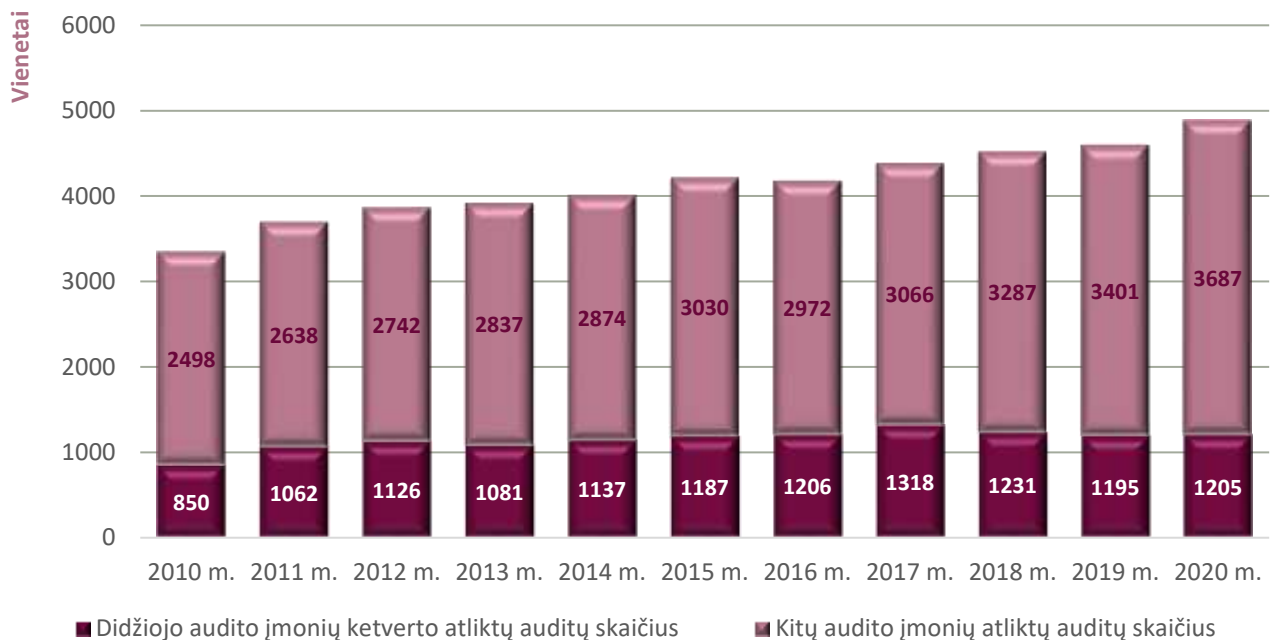
18 pav. Audito įmonių 2020 metais atliktų auditų Lietuvoje struktūra pagal audito įmonėse dirbančių auditorių skaičių

Taip pat galima pastebėti, kad didžiojo audito įmonių ketverto visų atliktų auditų, t. y. 11,66 proc. yra atlikta viešojo intereso įmonėse, kai kitose audito įmonėse šis procentas ženkliai mažesnis. 2020 metais, lyginant su 2019 metais, visose audito įmonėse atliktų auditų struktūra neženkliai kinta ir pasikeitimai svyruoja nuo 0 iki 4 proc.

Nuo 2011 metų buvo pastebimas atliktų auditų didėjimas, išskyrus 2016 metus, kai atliktų auditų skaičius mažėjo ↓0,92 proc. (žr. 19 pav.). 2020 metais pastebimas didžiausias atliktų auditų skaičiaus padidėjimas nuo 2011 metų. 2020 metais. Lyginant su 2019 metais atliktų auditų skaičius didėjo ↑6,44 proc. Pastebima, kad didžiojo audito įmonių ketverto atliekamų auditų skaičius 2020 metais padidėjo vos ↑0,84 proc., lyginant su 2019 metais, kai kitų audito įmonių – padidėjo ↑8,41 proc., lyginant su 2019 metais.

19 pav. Atliktų auditų skaičius 2010–2020 metais

2020 metų duomenys ir pokyčiai, lyginant su 2019 metais:

- Audituočių įmonių dalis sudaro 1,93 proc. visų neišregistruotų juridinių asmenų (padidėjo ↑0,19 proc.).
- Atlikti 4 892 auditai (padaugėjo ↑6,44 proc.).
- 33,18 proc. visų auditų atliko audito įmonės, kuriose dirba 3 ir daugiau auditorių (↑padidėjo 3,38 proc.).
- Didžiojo audito įmonių ketvertas atlieka 24,63 proc. visų auditų (atliekamų auditų skaičius ↑padidėjo 0,84 proc.)

5 DALIS. INFORMACIJA APIE PAREIKŠTAS AUDITORIŲ NUOMONES

Auditoriaus išvada – tai dokumentas, kuriame auditorius, kitos valstybės narės arba valstybės ne narės auditorius, be kitų privalomų dalykų, pareiškia savo nuomonę apie audituotas finansines ataskaitas.

Audito įstatyme numatyta, kad auditorius (auditoriai) arba audito įmonė (įmonės) audito rezultatus pateikia auditoriaus išvadoje. Auditoriaus išvada parengiama laikantis TBF tarptautinių audito standartų (toliau – TAS). **Auditoriaus išvada rengiama raštu ir joje:**

- nurodoma audituojama įmonė, kurios auditas buvo atliktas, nurodomos metinės finansinės ataskaitos, kurių auditas buvo atliktas, jų data ir laikotarpis, už kurį jos parengtos, taip pat nurodoma, pagal kokius LR buhalterinės apskaitos įstatyme nustatytus apskaitos standartus ir (arba) kokiais teisės aktais vadovaujantis parengtos finansinės ataskaitos;
- pateikiamas audito apimties aprašymas, nurodant, kad šis auditas atliktas laikantis TAS;
- pateikiama aiški auditoriaus nuomonė dėl Audito įstatymo 32 straipsnio 1 dalyje nurodytų tikslų, kuri gali būti besąlyginė, sąlyginė arba neigiama. Jeigu auditorius (auditoriai) arba audito įmonė (įmonės) negali pareikšti savo nuomonės, auditoriaus išvadoje pateikiamas atsisakymas pareikšti nuomonę;
- nurodomi kiti dalykai, į kuriuos auditorius (auditoriai) arba audito įmonė (įmonės) atkreipia dėmesį, nors dėl jų nekeičia nuomonės;
- grindžiant audito metu atliktu darbu pateikiama nuomonė ir nurodoma, kaip nustatyta Audito įstatymo 32 straipsnio 2 dalyje;
- pateikiamas pareiškimas dėl visų esminių neaiškumų, susijusių su įvykiais arba sąlygomis, dėl kurių gali kilti didelių abejonių dėl audituojamos įmonės veiklos tęstinumo;
- nurodoma auditoriaus (auditorių) arba audito įmonės (įmonių) buveinė (buveinės) (adresas (adresai)).

Audito įstatyme numatyta, kad auditoriaus išvadoje turi būti pateikiama TAS nurodyta informacija. Vadovaujantis TAS auditoriaus nuomonės gali būti skirstomos į:

- Besąlyginė;
- Besąlyginė su „Dalyko pabrėžimo“ pastraipa;
- Besąlyginė su „Kitų dalykų“ pastraipa;
- Sąlyginė;
- Sąlyginė su „Dalyko pabrėžimo“ pastraipa;
- Sąlyginė su „Kitų dalykų“ pastraipa;
- Neigiama;
- Atsisakymas pareikšti nuomonę.

TAS taip pat numatyta, kad auditorius turi modifikuoti nuomonę¹⁵ auditoriaus išvadoje tada, kai:

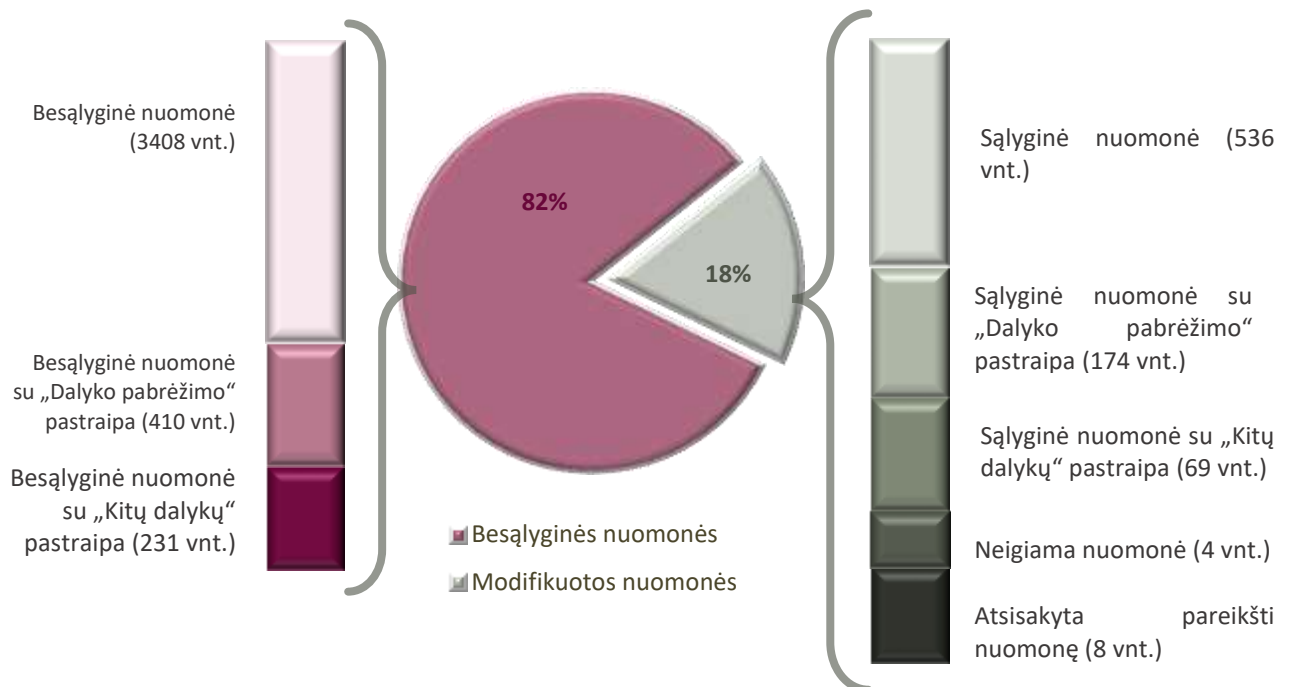
¹⁵ TAS numato, kad yra trys modifikuotų nuomonių tipai, t. y. sąlyginė nuomonė, neigiama nuomonė ir atsisakymas pareikšti nuomonę.

- auditorius padaro išvadą, kad, remiantis gautais audito įrodymais, finansinės ataskaitos kaip visuma yra reikšmingai iškraipytos; arba
- auditorius negali surinkti pakankamų tinkamų audito įrodymų, kuriais remdamasis galėtų padaryti išvadą, kad finansinės ataskaitos kaip visuma nėra reikšmingai iškraipytos.

2017 m. kovo 1 d. įsigaliojus naujai Audito įstatymo redakcijai, atsirado galimybė vieną auditą atlikti kelioms audito įmonėms. Audito įstatyme numatyta, kad kai tą patį auditą atlieka daugiau kaip viena audito įmonė, visų audito įmonių pagrindiniai partneriai sutaria dėl audito rezultatų ir pateikia bendrą auditoriaus išvadą. Jeigu nesutariama dėl nuomonės, audito įmonės (įmonių) pagrindinis partneris (partneriai), kuris (kurie) nepritaria nuomonei, pateikia savo nuomonę atskirame auditoriaus išvados punkte ir nurodo nesutarimo priežastį. Pagrindinis partneris pasirašo auditoriaus išvadą ir nurodo jos datą. Kai tą patį auditą atlieka daugiau kaip viena audito įmonė, auditoriaus išvadą turi pasirašyti kiekvienos audito įmonės pagrindinis partneris. 2020 metais nebuvo tokių auditų, kuriuos atliktų kelios audito įmonės ir pateiktų bendrą auditoriaus išvadą.

Kaip ir kiekvienais metais, 2020 metais daugiausia buvo pareikšta besąlyginių nuomonių – 84 proc. visų pareikštų nuomonių (žr. 20 pav.). 2020 metais, lyginant su 2019 metais, besąlyginių nuomonių buvo pareikšta ↑8,47 proc. daugiau, o sąlyginių – ↓3,06 proc. mažiau.

20 pav. Auditorių pareikštų nuomonių pasiskirstymas pagal auditoriaus išvadose apie finansines ataskaitas pareikštos nuomonės tipą 2020 metais

Pažymėtina, kad priešingai negu 2019 metais, kai daugiausiai neigiamų nuomonių pareiškė didysis audito įmonių ketvertas (50 proc. visų pareikštų neigiamų nuomonių), 2020 metais didysis audito įmonių ketvertas nepareiškė nė vienos neigiamos nuomonės ir neatsisakė pareikšti nuomonę. 2020 metais neigiamas nuomones pareiškė ir atsisakė pareikšti nuomonę audito įmonės, kurios dirba 1 bei 2 auditoriai. 2020 metais, lyginant su 2019 metais, pareikštų besąlyginių nuomonių

skaičius padidėjo ↑4,6 proc. (nuo 3258 vnt. iki 3408 vnt.), besąlyginių nuomonių su „Dalyko pabrėžimo“ pastraipa – ↑57,09 proc. (nuo 261 vnt. iki 410 vnt.), besąlyginių nuomonių su „Kitų dalykų“ pastraipa – ↑7,94 proc. (nuo 214 vnt. iki 231 vnt.), sąlyginių nuomonių su „Dalyko pabrėžimo“ pastraipa – ↑65,71 proc. (nuo 105 vnt. iki 174 vnt.), tačiau sumažėjo pareikštų sąlyginių nuomonių ↓12,56 proc. (nuo 613 vnt. iki 536 vnt.), sąlyginių nuomonių su „Kitų dalykų“ pastraipa – ↓13,75 proc. (nuo 80 vnt. iki 69 vnt.), neigiamų nuomonių – ↓33,33 proc. (nuo 6 vnt. iki 4 vnt.). 2020 metais, lyginant su 2019 metais, ↓33,33 proc. mažiau buvo atsisakyta pareikšti nuomonę (nuo 12 vnt. iki 8 vnt.).

2020 metų duomenys ir pokyčiai, lyginant su 2019 metais:

 84 proc. visų pareikštų auditorių nuomonių yra besąlyginės (padaugėjo ↑4,6 proc.).

6 DALIS. INFORMACIJA APIE AUDITO ĮMONIŲ PAJAMAS IR FINANSINIŲ ATASKAITŲ AUDITUI SKIRIAMUS IŠTEKLIUS

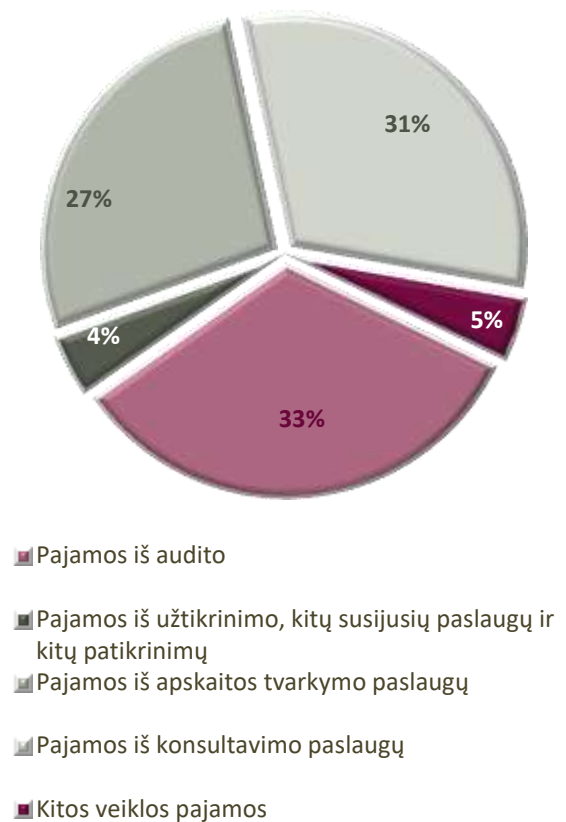
Vadovaujantis Audito įstatymu, audito įmonės turi teisę verstis šia veikla:

- atlikti auditą;
- teikti užtikrinimo¹⁶ ir kitas susijusias¹⁷ paslaugas, laikydamasi Buhalterių profesionalų etikos kodekse nustatytų profesinės etikos principų;
- verstis kita veikla, neprieštaraujančia Buhalterių profesionalų etikos kodekse nustatytiems profesinės etikos principams.

2020 metais audito įmonių pajamos siekė beveik 77,96 mln. Eur (žr. 2 priedą), t. y. ↑14,40 proc. daugiau nei 2019 metais. Palyginti su 2019 metais, pastebima, kad audito įmonių pajamos iš audito padidėjo ↑9,76 proc., pajamos iš užtikrinimo, kitų susijusių paslaugų – ↑28,48 proc., pajamos iš apskaitos tvarkymo paslaugų – ↑2,53 proc., pajamos iš konsultavimo paslaugų – ↑29,49 proc., kitos veiklos pajamos – ↑27,54 proc. 2020 metų audito įmonių pajamų pasiskirstymas pagal veiklos sritis pateikiamas 21 paveiksle.

Pastebima, kad 2020 metais beveik visų audito įmonių pajamos didėjo: audito įmonėse, kuriose dirba 1 auditorius pajamos didėjo ↑15,71 proc., audito įmonėse, kuriose dirba 3 ir daugiau auditorių – ↑11,88 proc., didžiojo audito įmonių ketverto – ↑19,15 proc. Tačiau 2020 metais, lyginant su 2019 metais, audito įmonių, kuriose dirba 2 auditoriai pajamos sumažėjo ↓15,23 proc. 2020 metais, lyginant su 2019 metais, audito įmonių, kuriose dirba 1 auditorius, pajamos iš audito augo ↑25,30 proc., pajamos iš užtikrinimo, kitų susijusių paslaugų ir kitų patikrinimų – ↑31,67 proc. Audito įmonėse, kuriose dirba 2 auditoriai pajamos iš audito mažėjo ↓1,57 proc., tačiau ↑35,45 proc. augo pajamos iš užtikrinimo, kitų susijusių paslaugų ir kitų patikrinimų. Audito įmonėse, kuriose dirba 3 ir daugiau auditorių pajamos iš audito 2020 metais augo ↑14,53 proc., tačiau ↓6,25 proc. mažėjo pajamos iš užtikrinimo, kitų susijusių paslaugų ir kitų patikrinimų. Didžiojo audito įmonių ketverto pajamos iš audito augo ↑6,89 proc., o iš užtikrinimo, kitų susijusių

21 pav. Audito įmonių pajamų pasiskirstymas pagal veiklos sritis 2020 metais

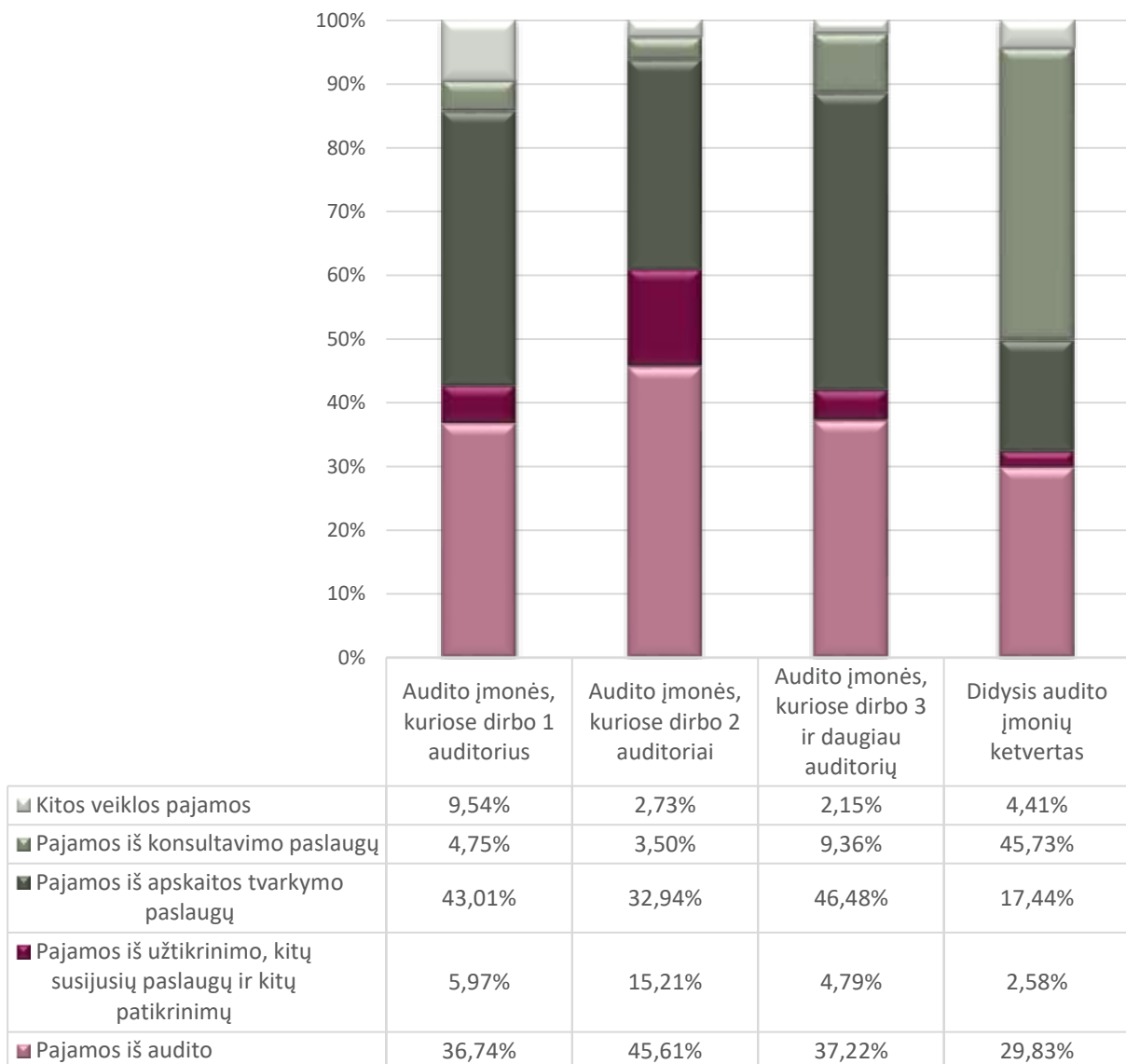
¹⁶ Teikiant užtikrinimo paslaugas vadovaujamosi TUUS.

¹⁷ Teikiant kitas susijusias paslaugas vadovaujamosi TSPS.

paslaugų ir kitų patikrinimų – net **↑58,04 proc.**

Pažymėtina, kad audito įmonių pajamų struktūra kinta, atsižvelgiant į jų dydį (žr. 22 pav.). Audito įmonėse, kuriose dirbo 1 auditorius, ir audito įmonėse, kuriose dirba 3 ir daugiau auditorių pagrindinę pajamų dalį sudaro pajamos iš apskaitos tvarkymo paslaugų ir šios pajamos siekia daugiau negu 40 proc. visų audito įmonių gaunamų pajamų. 2020 metais, lyginant su 2019 metais, audito įmonėse, kuriose dirba 1 auditorius, pajamos iš apskaitos tvarkymo paslaugų sumažėjo **↓6,29 proc.**, o audito įmonėse, kuriose dirba 3 ir daugiau auditorių, – padidėjo **↑12,70 proc.** Audito įmonėse, kuriose dirba 2 auditoriai, pagrindinę pajamų dalį sudaro pajamos iš audito (siekia daugiau negu 40 proc. visų audito įmonių gaunamų pajamų). Didžiojo audito įmonių ketveto pagrindinę pajamų dalį sudaro iš konsultavimo paslaugų (siekia daugiau negu 40 proc. visų audito įmonių gaunamų pajamų). 2020 metais, lyginant su 2019 metais, didžiojo audito įmonių ketveto pajamos iš konsultavimo paslaugų augo **↑32,24 proc.**

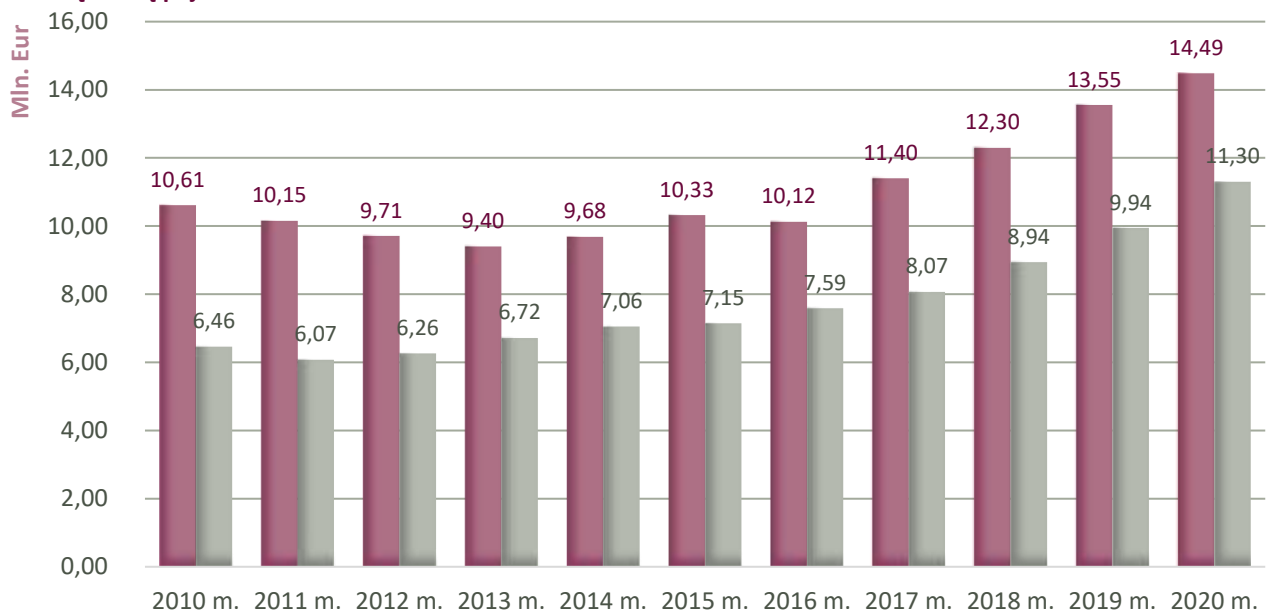
22 pav. Audito įmonių pajamų struktūra 2020 metais pagal jose dirbančių auditorių skaičių

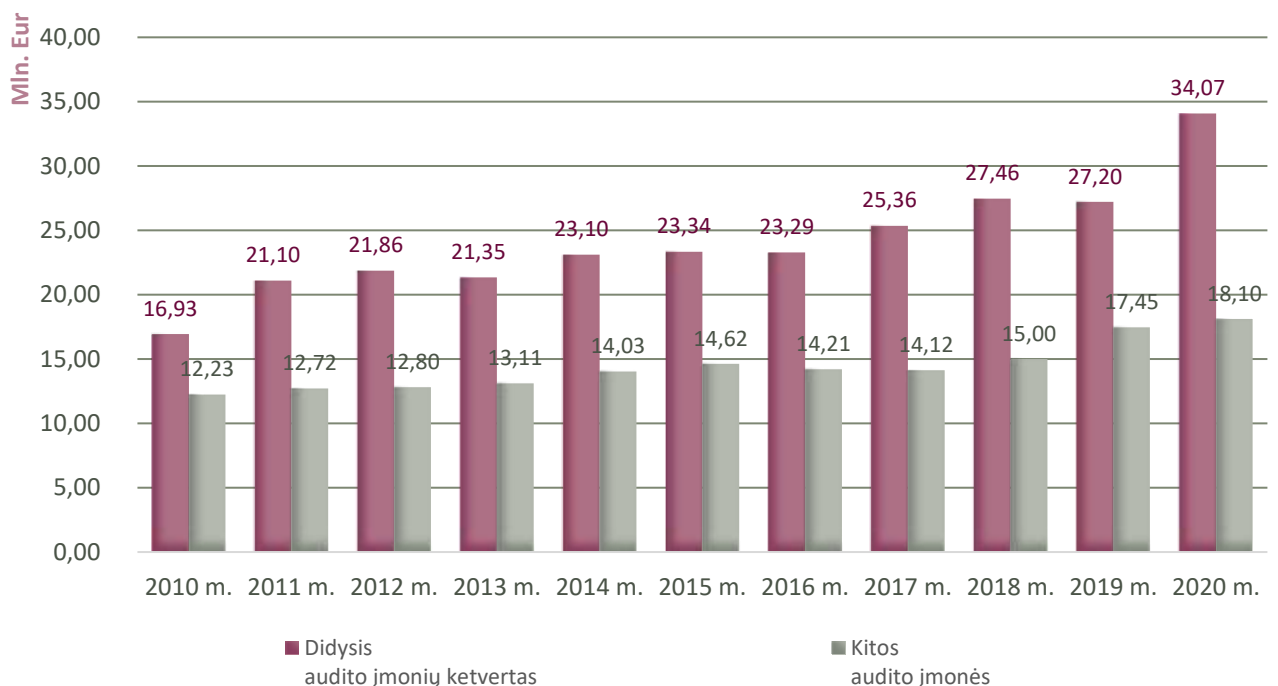
23 paveiksle matyti audito įmonių audito pajamų kitimas per laikotarpį nuo 2010 iki 2020 metų. Per paskutinius dešimt metų didžiausias audito pajamų kritimas buvo 2010 metais, kai visų audito įmonių gautos pajamos bendrai mažėjo ↓12,82 proc., lyginant su prieš tai buvusiais metais. Nuo 2010 metų visų audito įmonių pajamos nuolat daugiau, ar mažiau augo ir pastebimas tik neįžymus pajamų sumažėjimas 2013 metais (↓0,11 proc.), 2016 metais (↓0,39 proc.), o 2020 metais pajamų augimas buvo vienas iš sparčiausių ir siekė ↑14,40 proc., lyginant su prieš tai buvusiais metais.

23 pav. Audito įmonių pajamų kitimas 2010–2020 metais

Audito įmonių pajamos iš audito veiklos

Audito įmonių pajamos iš ne audito veiklos

Audito įmonių, išskyrus didžiojo audito įmonių ketverto pajamos iš audito nuolat augo nuo 2012 metų ir per paskutinius trejus metus pastebimas didžiausias minėtų pajamų didėjimas: 2018 metais augimas siekė ↑10,81 proc., 2019 metais – ↑11,21 proc., 2020 metais – ↑13,67 proc. Didžiojo audito įmonių ketverto pajamos iš audito nuolat pradėjo didėti nuo 2017 metų ir didžiausias augimas pastebimas 2017 metais, kai pajamos iš audito padidėjo ↑12,62 proc. bei 2019 metais – ↑10,21 proc.

2020 metais auditų atlikimui auditoriai skyrė 694 754 val., t. y. vienam auditui (įskaitant tarpinius auditus) vidutiniškai skyrė 142 val. (žr. 3 lentelę). Lyginant su 2019 metais, 2020 metais auditų atlikimui buvo skiriama ↑4,85 proc. valandų daugiau, tačiau vienam auditui sugaištų valandų vidurkis sumažėjo ↓1,49 proc., tam įtakos turėjo ↑6,44 proc. išaugęs atliktų auditų skaičius.

3 lentelė. Audito įmonių laiko sąnaudos pagal suteiktų paslaugų vienetus 2020 metais

Eil. Nr.	Suteiktos paslaugos pavadinimas	Suteiktų paslaugų kiekis, vnt.	Sugaištas laikas, val.	Laiko sąnaudos vienam suteiktų paslaugų vienetui, val.
1.	Auditai atlikti viešojo intereso įmonėse, įtraukiant konsoliduotus auditus	185	65 573	354
2.	Auditai atlikti kitose AB	178	40 969	230
3.	Auditai atlikti valstybės ir savivaldybių įmonėse	111	10 300	93
4.	Auditai atlikti UAB, kurioms auditas privalomas	2 865	425 781	149
5.	Auditai atlikti kitose įmonėse, kurioms auditas privalomas	310	30 215	97
6.	Auditai atlikti kitose įmonėse, kurioms auditas neprivalomas	843	85 367	101
7.	Konsoliduoti auditai, išskyrus viešo intereso įmonių	344	28 132	82
8.	Tarpiniai auditai	52	6 415	123
9.	Auditai atlikti užsienyje	4	2 500	625
10.	Iš viso (1–9 punktų suma):	4 892	695 252	142
11.	Užtikrinimo ir kitos susijusios paslaugos	1 138	65 965	58
12.	Kiti patikrinimai	305	15 696	51
13.	Kiti patikrinimai atlikti užsienyje	1	272	272
14.	Iš viso suteiktų paslaugų vienetų (10–13 punktų suma):	6 336	777 185	123

Vidutiniškai daugiausiai valandų buvo skirta auditams atliktiems užsienyje (625 val. vienam auditui) ir viešojo intereso įmonėse (354 val. vienam auditui). 2020 metais, lyginant su 2019 metais, auditams užsienyje buvo skiriama dvigubai daugiau valandų, o viešo intereso įmonėse sugaištų valandų skaičius padidėjo tik ↑2,55 proc. Mažiausiai valandų audito įmonės skyrė kitiems patikrinimams (51 val. vienam patikrinimui) bei užtikrinimo ir kitoms susijusioms paslaugoms (58 val. vienam paslaugos vienetui). 2020 metais, lyginant su 2019 metais, skiriamų valandų skaičius kitiems patikrinimams didėjo ↑20,12 proc., o užtikrinimo ir kitoms susijusioms paslaugoms –

↑13,01 proc. 2020 metais, lyginant su 2019 metais audito įmonės taip pat skyrė daugiau valandų auditams kitose AB (↑23,33 proc.), įmonėse, kurioms auditas neprivalomas (↑13,81 proc.), tačiau mažiau valandų buvo skirta valstybės ir savivaldybių įmonėse (↓11,78 proc.), UAB, kurioms privalomas auditas (↓4,60 proc.), kitose įmonėse, kurioms privalomas auditas (↓7,06 proc.), konsoliduotiems auditams (↓3,20 proc.).

Vadovaujantis Audito įstatymo 8 straipsniu, atlyginimas už audito atlikimą:

- turi būti toks, kad auditas būtų atliekamas vadovaujantis profesinės etikos principais ir TAS reikalavimais;
- turi būti nustatytas audito sutartyje ir joje negali būti nustatomos jokios neapibrėžtos sąlygos, galinčios turėti įtakos atlyginimo už audito atlikimą dydžiui;
- negali turėti įtakos užmokestis už tos pačios audito įmonės audituojamai įmonei suteiktas paslaugas verčiantis kita veikla.

Pastebima, kad 2020 metais vidutinė audito kaina buvo 5 271,90 Eur (žr. 4 lentelę). Palyginti su 2019 metais, audito vidutinė kaina padidėjo ↑3,12 proc., tačiau ↓1,84 proc. sumažėjo užtikrinimo ir kitų susijusių paslaugų vidutinė kaina ir ↓47,66 proc. – kitų patikrinimų.

4 lentelė. Audito įmonių vidutinės kainos pagal suteiktų paslaugų vienetus 2020 metais

	Suteiktų paslaugų kiekis, vnt.	Gautos pajamos, Eur	Vidutinė suteiktų paslaugų vieneto kaina, Eur
Auditai	4 892	25 790 141,73	5 271,90
Užtikrinimo ir kitos susijusios paslaugos	1 138	2 142 413,45	1 882,61
Kiti patikrinimai	306	1 120 515,66	3 661,82
Iš viso:	6 336	29 053 070,84	4 585,40

2020 metais audito įmonių vidutinė audito paslaugos vienos valandos kaina buvo 37,00 Eur (žr. 5 lentelę), ir lyginant su 2019 metais, vidutinė audito valandos kaina padidėjo ↑4,60 proc. 2020 metais, lyginant su 2019 metais, vidutinė audito valandos kaina didėjo audito įmonėse, kuriose dirba 2 auditoriai (↑0,16 proc.), audito įmonėse, kuriose dirba 3 ir daugiau auditorių, (↑6,59 proc.), didžiojo ketverto audito įmonėse (↑8,46 proc.), tačiau sumažėjo audito įmonių, kuriose dirba 1 auditorius, vidutinė audito valandos kaina (↓1,83 proc.)

5 lentelė. Audito įmonių ištekliai, pagal audito įmonėse dirbančių auditorių skaičių 2020 metais

Audito įmonės pagal jose dirbančių auditorių skaičių	Vienam auditui skiriamas vidutinis laikas, val.	Vieno audito vidutinė kaina, Eur	Audito paslaugos vidutinė kaina, Eur/ val.
Audito įmonės, kuriose dirbo 1 auditorius	105	2 662,29	25
Audito įmonės, kuriose dirbo 2 auditoriai	89	2 488,16	28
Audito įmonės, kuriose dirbo 3 ir daugiau auditorių	105	3 673,06	35
Didysis audito įmonių ketverto	267	12 022,15	45
Iš viso:	142	5 271,90	37

2020 metais daugiausiai laiko vienam auditui atlikti skyrė didžiojo audito įmonių ketverto įmonės – vidutiniškai 267 val. (t. y. ↓2,27 proc. mažiau negu 2019 metais), mažiausiai – audito įmonės, kuriose dirbo 2 auditoriai, vidutiniškai – 89 val. (t. y. ↓4,97 proc. mažiau negu 2019 metais). 2020 metais, lyginant su 2019 metais, visų audito įmonių vidutinė audito kaina didėjo, išskyrus audito įmonių, kuriose dirba 2 auditoriai. Šių audito įmonių vidutinė kaina mažėjo ↓4,82 proc. 2020 metais labiausiai vidutinė audito kaina didėjo audito įmonėse, kuriose dirba 3 ir daugiau auditorių, ir siekė ↑10,79 proc.

2020 metų duomenys ir pokyčiai, lyginant su 2019 metais:

- 33 proc. visų audito įmonių pajamų yra iš audito paslaugų ir siekė 25,8 mln. Eur (padidėjo ↑9,76 proc.).
- Visų audito įmonių pajamos iš ne audito veiklos sudarė 52,2 mln. Eur (↑padidėjo 16,84 proc.).
- Audito vidutinė kaina siekė 5 271,90 Eur (padidėjo ↑3,12 proc.).
- Vienam auditui skiriamų valandų skaičius siekė 142 val. (sumažėjo ↓1,42 proc.).
- Audito paslaugos vienos valandos vidutinė kaina siekė 37 Eur (padidėjo ↑4,60 proc.).

7 DALIS. INFORMACIJA APIE FINANSINIŲ ATASKAITŲ AUDITO KOKYBĖS UŽTIKRINIMĄ

Viena iš pagrindinių LAR vykdomų funkcijų – atlikto ne viešojo intereso audito kokybės užtikrinimas (toliau – audito kokybės užtikrinimas). Ši funkcija, atsižvelgiant į Europos Parlamento ir Tarybos 2006 m. gegužės 17 d. direktyvą 2006/43/EB dėl teisės aktų nustatyto metinės finansinės atskaitomybės ir konsoliduotos finansinės atskaitomybės audito ir Audito įstatymo reikalavimus, yra įgyvendinama LAR kartu su AVNT. LAR funkcijas, susijusias su audito kokybės užtikrinimu atlieka kolegialus LAR organas – Kokybės kontrolės komitetas. Siekdami užtikrinti auditorių ir audito įmonių atlikto audito kokybę, LAR organizuoja auditorių ir audito įmonių peržiūras taip, kad ne rečiau kaip kartą per 6 metus būtų patikrinti visi auditoriai ir audito įmonės, o auditoriai ir audito įmonės, kurių peržiūros, pažeidimo tyrimo ir (ar) audito kokybės tyrimo (toliau – tyrimas) metu buvo nustatyta audito atlikimo trūkumų (toliau – trūkumai) – ne rečiau kaip kartą kas 3 metus, jeigu Kokybės kontrolės komitetas, LAR prezidiumas ar AVNT nepriėmė kitokio sprendimo.

2017 m. kovo 1 d. įsigaliojus naujai Audito įstatymo redakcijai, AVNT audito kokybės užtikrinimą vykdo atlikdama:

- tyrimus, t. y. audito kokybės patikrinimai, kuriuos esant Audito įstatyme numatytiems atvejams atlieka specialius reikalavimus atitinkantys AVNT darbuotojai.
- audito kokybės tikrinimus, t. y. AVNT darbuotojo, kuriam pavesta atlikti tikrinimus, atliekamas iš anksto suplanuotas viešojo intereso įmonių auditorių ir audito įmonių atlikto audito vertinimas, siekiant užtikrinti audito kokybę;
- pažeidimo tyrimus, t. y. AVNT darbuotojo atliekamas auditorių ir audito įmonių, kitų fizinių ar juridinių asmenų veiklos atitikties Audito įstatymo ir (arba) 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 537/2014 dėl konkrečių viešojo intereso įmonių teisės aktų nustatyto audito reikalavimų, kuriuo panaikinamas Komisijos sprendimas 2005/909/EB (toliau – reglamentas Nr. (ES) 537/2014) nuostatomis įvertinimas, gavus informacijos apie galimą Audito įstatymo ir (arba) reglamento (ES) Nr. 537/2014 nuostatų nesilaikymą.

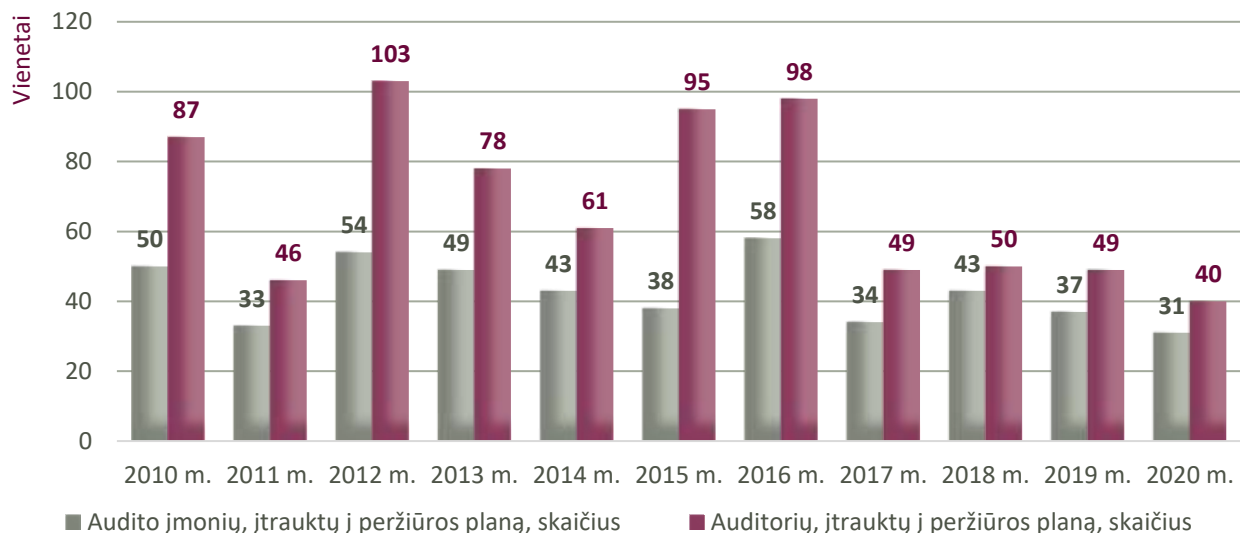
Peržiūras atlieka auditoriai kontrolieriai, kuriuos tvirtina ir atšaukia LAR, suderinę su AVNT. Peržiūros atliekamos vadovaujantis AVNT patvirtintu Finansinių ataskaitų audito kokybės peržiūros atlikimo tvarkos aprašu. Pagal šio aprašo reikalavimus auditorius kontrolierius turi siekti, kad peržiūrai parenkamos užduotys atspindėtų visas auditoriaus audituotas veiklos sritis ir kad peržiūra atskleistų galimus trūkumus. Atsižvelgiant į ypatingą svarbą visuomenei, auditorius kontrolierius į tikrinamas užduotis privalo įtraukti konsoliduotųjų finansinių ataskaitų auditus, jeigu auditorius tokias įmones auditavo. Vadovaujantis Finansinių ataskaitų audito kokybės peržiūros atlikimo tvarkos aprašu, auditorius kontrolierius, atlikdamas peržiūrą, tikrina su konkrečiu atliktu auditu susijusius dokumentus, kad:

- nustatytų, kaip laikomasi 1-ojo TKKS nuostatų;
 - ✓ ar audito įmonėje yra rašytinė politika ir procedūros, kurių reikalaujama pagal 1-ąjį TKKS, ir jos atitinka šio standarto nuostatas;
 - ✓ ar audito įmonės nustatyta politika įgyvendinama, o procedūros veikia;
 - ✓ ar audito įmonėje atliekami atskiri veiksmai, kurių reikalaujama pagal 1-ąjį TKKS;

- nustatyty, kaip laikomasi TAS nuostatų;
- nustatyty, kaip laikomasi nepriklausomumo ir kitu profesinės etikos principų;
- įvertintų auditui panaudotų išteklių kokybę ir kiekybę, gautą atlyginimą už auditą;
- nustatyty, kaip laikomasi su auditu atlikimu susijusių teisės aktų nuostatų.

Informacija apie audito įmones ir auditorius, kurie nuo 2010 iki 2020 metų buvo traukti į einamųjų metų finansinių ataskaitų audito kokybės peržiūrų planus (toliau – peržiūros planas) pateikiama 24 paveiksle. Pastebimas, kad 2017 metais tikrinamų audito įmonių sumažėjo ↓41,39 proc., lyginant su 2016 metais, o auditorių – ↓50 proc. Šie pokyčiai susiję su 2017 m. kovo 1 d. įsigaliojusia nauja Audito įstatymo redakcija. Nuo 2017 metų viešo intereso įmones auditavusias audito įmones ir auditorius tikrina AVNT, o ne LAR (LAR minėtų audito įmonių ir auditorių peržiūras atlikinėjo iki 2016 metų).

24 pav. Informacija apie audito įmones ir auditorius, kurie buvo traukti į peržiūrų planus 2010–2020 metais

Kiti pastebimi svyravimai dėl tikrinamų audito įmonių ir auditorių skaičiaus, yra susiję su ciklišku, įgyvendinant Audito įstatymo nuostatas.

LAR siekia efektyviau ir geriau tarnauti LAR nariams, didinti audito ir kitų teikiamų paslaugų kokybę, stiprinti Lietuvos auditorių vardą ir įgyvendinti LAR misiją koordinuoti auditorių ir audito įmonių veiklą, užtikrinti nepriklausomo audito ir susijusių profesinių paslaugų kokybę bei stiprinti Lietuvos auditorių vaidmenį nacionaliniu ir tarptautiniu mastu.

2020 metų duomenys ir pokyčiai, lyginant su 2019 metais:

- ▲ 31 audito įmonė įtraukta į 2020 metų peržiūrų planą (sumažėjo ↓16,22 proc.).
- ▲ 40 auditorių įtraukti į 2020 metų peržiūrų planą (sumažėjo ↓18,37 proc.).

1 PRIEDAS. AUDITO ĮMONIŲ ATLIKTŲ AUDITŲ SKAIČIUS, SUGAIŠTAS LAIKAS IR PAJAMOS PAGAL 2020 M. GRUODŽIO 31 D. DUOMENIS

Atkreipiamas dėmesys į tai, kad 19-os audito įmonių finansiniai metai nesutampa su kalendoriniais metais, todėl šioje lentelėje pateikiama informacija paskutinių finansinių metų, pasibaigusių 2020 metais, dienai.

Eil. Nr.	Iš viso atlikta auditų skaičius	Iš viso sugaišta val. auditams atlikti	Iš viso pajamos už atliktus auditus	Iš viso pajamos už užtikrinimo, kitas susijusias ir kitų patikrinimų paslaugas
1	433	99 088	4 436 126	353 816
2	372	101 832	4 045 602	220 716
3	290	82 738	4 173 155,4	609 422,94
4	221	30 774	1 014 068	87 084
5	202	18 148	556 252	12 325
6	177	24 454	836 758	81 794
7	158	12 098	459 775	29 440
8	110	38 350	1 831 803	70 176
9	110	10 699	226 156	14 595
10	99	6 530	282 464	4 500
11	96	4 401	158 940,94	6 619,42
12	95	8 532	305 500	14 410
13	92	7 280	276 300	2 000
14	87	10 845	313 090	39 470
15	75	4 906	221 330	81 586
16	70	7 493	308 825	34 610
17	64	3 853	180 276	9 067
18	58	3 853	181 800	3 100
19	57	5 056	203 620	42 332
20	52	5 379	108 640,05	2 700
21	51	3 777	95 848,17	176 366,48
22	48	4 552	144 877	33 532
23	48	3 902	90 190	15 502
24	48	2 960	60 024	28 032
25	47	5 241	186 022	24 220
26	43	4 296	134 135	48 003
27	43	2 833	108 663	16 955
28	42	5 942	169 360	7 000
29	41	1 972	67 975	2 479
30	40	7 593	267 780	2 640
31	40	4 453	100 700	8 617
32	34	10 277	66 585	4 600

Eil. Nr.	Iš viso atlikta auditų skaičius	Iš viso sugaišta val. auditams atlikti	Iš viso pajamos už atliktus auditus	Iš viso pajamos už užtikrinimo, kitas susijusias ir kitų patikrinimų paslaugas
33	34	4 277	100 600	7 900
34	34	3 046	90 278	0
35	34	2 309	95 748	500
36	33	5 222	95 050	1 000
37	33	4 008	88 100	8471
38	33	3 260	100 740	2 2861
39	33	2 409	66 371	0
40	31	2 622	59 595	10 800
41	31	2 151	116 800	5 000
42	31	2 005	95 975	3 800
43	27	4 234	191 371,5	219 468,97
44	27	1 783	62 657	26 629
45	26	1 600	84 156	14 197
46	25	1 222	53 400	9 753
47	24	2 733	45 807	1 200
48	23	2 240	49 902	2 830
49	22	2 761	67 735	4 000
50	22	1 878	61 777	15 627
51	22	1 848	70 580	1 265
52	22	1 396	46 600	15 048
53	21	3 390	46 555	4 608
54	21	2 038	44 000	1 550
55	21	1 769	35 860	300
56	21	1 495	120 030	12 502
57	20	2 805	70 910	2 850
58	20	2 163	72 861	20 654
59	20	1 691	39 250	3 150
60	20	1 673	38 707	10 364
61	20	1 444	56 880	16 920,57
62	19	1 898	57 450	3 050
63	19	1 730	83 710	10 320
64	18	1 305	34 500	0
65	17	2 560	33 050	1 900
66	17	2 417	76 636	9 923
67	17	2 149	31 690	1 588
68	17	1 414	30 525	7 600
69	17	1 160	45 662	10 872
70	16	1 143	36 900	0
71	16	860	28 890	2 000
72	15	1 616	50 976	2 149
73	15	1 510	32 721	1 960
74	14	1 960	65 976	8 639
75	14	1 570	27 210	0

Eil. Nr.	Iš viso atlikta auditų skaičius	Iš viso sugaišta val. auditams atlikti	Iš viso pajamos už atliktus auditus	Iš viso pajamos už užtikrinimo, kitas susijusias ir kitų patikrinimų paslaugas
76	14	934	36 400	12 990
77	13	2 382	51 885	16 2770
78	13	1 480	30 960	8 842
79	13	1 314	33 000	2 100
80	12	2 679	78 660	4 800
81	12	1 254	29 056	1 800
82	12	1 230	46 641	3 900
83	12	1 214	28 270	11 4912
84	12	848	23 925	12 497
85	11	1 588	20 200	700
86	11	1 269	21 574	2 000
87	11	1 067	23 150	0
88	11	760	26 750	1 300
89	11	680	33 396	0
90	10	1 965	30 900	17 380
91	10	1 420	33 500	0
92	10	1 328	31 800	168
93	10	900	23 150	0
94	10	845	24 373	6 941
95	9	1 481	35 495	0
96	9	1 350	42 525	15 457
97	9	910	20 900	2 400
98	9	410	12 682,9	16 223,9
99	8	1 215	17 790	1 500
100	8	900	18 145	29 056
101	8	852	16 686	2 475
102	8	836	16 680	21 566,34
103	8	773	20 913,67	7 603,98
104	8	708	23 950	0
105	7	1 880	31 500	3 500
106	7	1 044	22 100	4 200
107	7	640	11 302,9	0
108	6	950	20 750	2 231,4
109	6	660	14 050	0
110	5	799	20 000	0
111	5	730	9 458	0
112	5	728	14 180	0
113	5	656	9 100	1 400
114	5	621	29 799	1 500
115	5	610	13 827	0
116	5	575	25 400	1 380
117	5	420	8 494	3 580
118	4	888	13 800	0

Eil. Nr.	Iš viso atlikta auditų skaičius	Iš viso sugaišta val. auditams atlikti	Iš viso pajamos už atliktus auditus	Iš viso pajamos už užtikrinimo, kitas susijusias ir kitų patikrinimų paslaugas
119	4	656	15 118	800
120	4	538	15 900	0
121	4	530	7 222	1 008
122	4	500	12 196	0
123	4	498	16 570	11 984
124	4	430	9 600	0
125	4	424	7 840	0
126	4	390	11 150	2 012
127	4	381	11 738	1 613
128	4	370	13 250	0
129	4	284	13 332,23	0
130	3	775	10 350	0
131	3	586	16 900	3 400
132	3	400	5 500	0
133	3	334	8 600	450
134	3	250	8 500	0
135	3	226	6 015	0
136	3	219	6 400	5 500
137	3	215	10 000	0
138	3	132	6 800	0
139	2	400	17 250	0
140	2	326	7 500	0
141	2	240	6 100	0
142	2	210	6 550	2 000
143	2	207	5 140	1 800
144	1	500	5 000	600
145	1	249	2 950	0
146	1	110	6 000	6 796
147	1	100	1 950	0
148	1	48	2 000	2 500
149	1	40	2 000	0
150	1	20	770	0
151	0	0	0	163 507,11
152	0	0	0	826
153	0	0	0	0
154	0	0	0	0
155	0	0	0	0
156	0	0	0	0
157	0	0	0	0
158	0	0	0	0
159	0	0	0	0
160	0	0	0	0
161	0	0	0	0

Eil. Nr.	Iš viso atlikta auditų skaičius	Iš viso sugaišta val. auditams atlikti	Iš viso pajamos už atliktus auditus	Iš viso pajamos už užtikrinimo, kitas susijusias ir kitų patikrinimų paslaugas
162	0	0	0	0
163	0	0	0	0

2 PRIEDAS. AUDITO ĮMONIŲ BENDROS PAJAMOS PAGAL 2020 M. GRUODŽIO 31 D. DUOMENIS

Atkreipiamas dėmesys į tai, kad 19-os audito įmonių finansiniai metai nesutampa su kalendoriniais metais, todėl šioje lentelėje pateikiama informacija paskutinių finansinių metų, pasibaigusių 2020 metais, dienai.

Eil. Nr.	Audito įmonių gautos bendros pajamos, Eur	Eil. Nr.	Audito įmonių gautos bendros pajamos, Eur	Eil. Nr.	Audito įmonių gautos bendros pajamos, Eur
1	23 554 770	33	246 275	65	118 240
2	12 340 498	34	241 496	66	113 945,13
3	7 935 930	35	239 848	67	113 501
4	4 728 489	36	235 795	68	112 433
5	3 346 487	37	235 093,02	69	111 629
6	2 536 458	38	230 630	70	109 638
7	1 307 839	39	226 653	71	109 421,86
8	1 244 408	40	224 040	72	107 598
9	1 104 685	41	220 877	73	107 012
10	980 719,45	42	216 499	74	105 573
11	734 098	43	202 308	75	103 070
12	580 225	44	197 382	76	101 618
13	548 805	45	185 122	77	99 772,99
14	539 600	46	180 800,36	78	99 683
15	423 061,64	47	175 239	79	99 490
16	415 533	48	174 173,76	80	99 209
17	390 333	49	170 387	81	98 981
18	352 832	50	165 401	82	98 526
19	351 845	51	164 111	83	97 945
20	340 722	52	162 547	84	95 668
21	309 962	53	151 161	85	95 381
22	297 124	54	150 298	86	95 328
23	295 938	55	146 219	87	92 492
24	278 300	56	145 560	88	87 827
25	272 214,65	57	139 328	89	87 450,69
26	268 635	58	137 310	90	85 350,49
27	259 626	59	136 204,96	91	84 045
28	259 567	60	134 930,05	92	83 647
29	258 793	61	133 623	93	83 304
30	251 050	62	133 607	94	79 096,91
31	248 729	63	127 110	95	76 064
32	247 116	64	122 344	96	72 160

Eil. Nr.	Audito įmonių gautos bendros pajamos, Eur
97	70 152
98	69 457,48
99	66 848
100	60 964,91
101	60 788
102	60 167
103	59 081
104	57 582
105	55 363
106	53 721
107	52 732
108	52 000
109	51 884
110	51 504
111	49 888
112	48 657
113	47 890
114	46 945
115	45 550
116	44 802
117	42 971,34
118	42 375
119	41 906
120	38 801
121	37 935,87
122	36 931
123	36 926
124	36 880
125	36 422
126	35 897,87
127	35 168
128	33 268
129	30 856
130	29 658
131	29 465
132	28 906,8
133	28 554
134	27 430
135	25 399

Eil. Nr.	Audito įmonių gautos bendros pajamos, Eur
136	25 300
137	24 374,04
138	23 720
139	23 452
140	23 281,4
141	20 200
142	19 679
143	14 196,34
144	14 050
145	13 800
146	12 420
147	12 196
148	10 762
149	10 695
150	9 052
151	8 550
152	8 500
153	8 200
154	6 850
155	6 369
156	5 988
157	5 470
158	3 380
159	2 950
160	2 843,98
161	1 280
162	0
163	0